

وەزارەتى پەروەردە

ئىمارە: ٤١ لە ٢٥/٨/٢٠٢١

پشتىنىتى بە حۆكمى ماددەي (سى و سىيەم) لە ياساي قوتاپخانە و پەيمانگە ناھىكمىيە كانى ھەرىمى  
كوردىستان - عىراق، ژمارە (١٤) ئى سالى ٢٠١٢، بىيارماندا بە ھەمواركىرىنى رېنمایى ژمارە (٣) ئى سالى ٢٠٢٠ بەم  
شىۋەيە خوارەوە:

رېنمایى ژمارە (١١) ئى سالى ٢٠٢١

ھەمواري يەكەمى رېنمایى قوتاپخانە و پەيمانگە ناھىكمىيە كان ژمارە (٣) ئى سالى ٢٠٢٠

ماددەي (١):

**يەكەم:** أ- سى پىناسە بۇ ماددەي (١) زىياد دەكىيت بەم شىۋەيە خوارەوە:

- بەرىۋە بە رايەتىيى گشتى پەروەردە لە پارىزگا ئەركى بەرىۋە بىردن و سەرپەرشتىكىرىنى كارەكانى  
پەروەردە و فيرکارىيە لە سنوورى پارىزگا.

- بەرىۋە بە رايەتىيى پەروەردە قەزا ئەركى بەرىۋە بە رايەتىيى و سەرپەرشتىكىرىنى كارەكانى پەروەردە  
و فيرکارىيە لە سنوورى قەزا.

- قوتاپخانە و پەيمانگە ناھىكمى: باخچەي مندالان، قوتاپخانە، خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروەردەيى  
و پەيمانگە كە كارگوزارىن لە بوارى پەروەردە و فيركرىدىن و راھىيانلى پىشەيى بەرلە قۇناغى خويىندىنى بالا،  
ومولۇكى خەلکن يان مولۇكى كۆمپانيا و رىكخراوه مەدەننېيە پەروەردەيى ناوخۆيى يان نىودەولەتىيە كان  
ولەلايەن خۆيانەوە بەرىۋەدە بىرىن، بەلام وەزارەت مۆلەتىيان دەدات و سەرپەرشتىيان دەكات.

ب- پىناسە كانى (دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى خۆمالى (لۆكاڭ) و (دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى  
نىودەولەتى) و (دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى بىيانى) ھەموار دەكىيت بەم شىۋەيە خوارەوە:

- دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى خۆمالى (لۆكاڭ): باخچەي مندالان و قوتاپخانە و خويىندىنگا و  
كۆمەلگەي پەروەردەيى و پەيمانگە كە پرۇڭرامى خويىندىن و سىستەمى ئەزمۇونەكان و شىۋازى بروانامە و  
ھەلسەنگاندىنى وەزارەت پىيادە دەكەن.

- دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى نىودەولەتى: باخچەي مندالان و قوتاپخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي  
پەروەردەيى و پەيمانگە كە پرۇڭرامىيە خويىندىنى ناوەندىيە ئىودەولەتى باوهپىيەرلەپەيەن ھەيە و  
سىستەمى ئەزمۇونەكان و بروانامە و ھەلسەنگاندىن و (ئەكىيدىتەيىشنى) ئى ناوەندىيە ئىودەولەتىيەن ھەيە.  
- دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى بىيانى: باخچەي مندالان و قوتاپخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي  
پەروەردەيى و پەيمانگە كە پرۇڭرامىيە خويىندىنى لاتىكى ترپىادە دەكەن و ھەمان سىستەمى  
ئەزمۇونەكان و بروانامە و ھەلسەنگاندىنى ئە ولاتەيان ھەيە، بە پەچاوكىرىنى بىنهما سەرەكىيە كانى خويىندىن  
لە ھەرىمى كوردىستان وەك ئەھۋى لە ياساكاندا ھاتووە.

**دوووه:** ماددەي (٣) ھەموار دەكىيت بەم شىۋەيە خوارەوە:

- دامەزراوه پەروەردەيى ناھىكمىيە خۆمالىيە كان (لۆكاڭ)، كە پرۇڭرامى خويىندىن و سىستەمى  
ئەزمۇونەكان و شىۋازى بروانامە و ھەلسەنگاندىنى وەزارەتى پەروەردە پىيادە دەكەن، يان پرۇڭرامىيە  
خويىندىن و سىستەمىيە ئەزمۇونەكان و شىۋازى بروانامە و ھەلسەنگاندىنى تايىبەت بە خۆيان ھەيە كە  
لەلايەن وەزارەتەوە پەسەند كراوه.

- دامەزراوه پەروھەردەيىھە ناھىكىمەيىھە نىيۇدەولەتىيەكان كە بىرىتىن لە دامەزراواھەيى كە:

أ- پەرۆگرامىيىكى خويىندىنى ناوهندىيىكى نىيۇدەولەتى فېرکارىيى جىهانى پېشىكە و تۇوو تىيدا پىيادە دەكرىت.

ب- سىيستەمىيىكى ئەزمۇونەكانى ناوهندىيىكى نىيۇدەولەتى فېرکارىيى جىهانى پېشىكە و تۇوو تىيدا پىيادە دەكرىت.

پ- جۇرىيىكى بىروانامەيان ھەبىت، كە لە يەك يىان زىاتر لە ولاتىكى پېشىكە و تۇوو باوهەرىيىكراوه و يەكسانە بە بىروانامەي ئەو ولاتە/ ولاتانە.

ت- سىيستەمىيىكى سەرەپەرشتىيارى، يىان ھەلسەنگاندى ناوهندىيىكى پەروھەردەيى نىيۇدەولەتى باوهەرىيىكراو يىان ھەيە.

ـ دامەزراوه پەروھەردەيىھە ناھىكىمەيىھە بىيانىيەكان، كە پەرۆگرامى خويىندىن و سىيستەمى ئەزمۇونەكان و جۇرى بىروانامە و ھەلسەنگاندىنلىكى دىارييىكراو پىيادە دەكەن، بە رەچاوكىرىدىنى بىنەما سەرەكىيەكانى خويىندىن لە ھەرىيىمى كوردىستان وەك ئەوهى لە ياساكاندا ھاتووو.

**سېيىھە:**

أ- بىرگەي يەكەمى ماددەي (٤) تەمنەن ھەموار دەكرىت لە (٢٥) سال دەبىت بە (١٨) سال.

ب- بىرگەي چوارەم بۇ ماددەي (٤) زىاد دەكرىت بەم شىيۇھەي خوارەوه:

**چوارەم:** وەزارەت مافى ھەيە، بەگۈزىرەي پېيويستى كەرتى پەروھەرە و پلانى سالانەي وەزارەت، مۆلەت بىدات. ئەگەر بۇ سالىيىكى خويىندىنى تايىبەت بە پېيويست نەزانرا دامەزراوهى نۇئى بکرىتەوه، ئەوا وەزارەت مافى ھەيە مۆلەت بۇ كىردنەوهى باخچە، قوتابخانە، خويىندىنگا، خويىندىنگا پىشەيى، پەيمانگە و كۆممەلگەي پەروھەردەيى نۇئى بۇ ماوهەيەك ھەلپەسىرىت.

**چوارەم:** بىرگەي (چوارەم) و (شەشەم) لە ماددەي (٥) ھەموار دەكرىت بەم شىيۇھەي خوارەوه:

**چوارەم:**

أ- دەبىت باخچە كانى مندالان، قوتابخانە كان، خويىندىنگا كان، كۆممەلگەي پەروھەردەيى و پەيمانگە كان ناوىيىكى تايىبەت و جياكەرەوه يان ھەبىت، كە لەگەل تايىبەتمەندىيە كولتۇرى و پەروھەردەيى و نىشتىيمانىيەكانى ھەرىيىمدا بىگونجىت.

ب- ئەگەر داواكارى مۆلەت خاوهنى مۆلەتىيىكى پېشتر بۇو و بىيەوېت لقىكى نۇئى بکاتەوه، ئەو كات مافى ھەيە ھەمان ناو ھەلبىزىرىت كە پېشتر ھەبىووه بەلام بە ووشەيەكى زىادكراو، كە دەكرىت ناوى شار، شاروچكە يان گەرەك بىت. (بۇ نمۇنە ئەگەر داواكارى مۆلەت پېشتر مۆلەتى قوتابخانەيەكى ھەبىت بە ناوى قوتابخانەي (ھىوا) دەكرىت لقە نوئىيەكە ناوى قوتابخانەي (ھىوا-ھە فالان)، قوتابخانەي (ھىوا-كانيىسakan) يان قوتابخانەي (ھىوا-پۇناھى) بىت، يان شتىكى لەو جۇرە ئەم خالى دامەزراوهى نىيۇدەولەتى و خۆمالىش دەگرىتەوه. پ- ئەو حالەتەي لە بىرگەي (ب) ئەم بەندە ھاتوووه، تەنیا ئەو داواكارانە دەگرىتەوه كە خۆيان پېشتر مۆلەتى دامەزراوهى پەروھەردەيى ناھىكىمەيىان ھەيە، و دەيانھەوېت لقى نۇئى بکەنەوه. داواكارانى تر مافيان نىيە ناوىيىك ھەلبىزىرن كە لە ناوى دامەزراوهىيەكى پەروھەردەيى بچىت كە ئىستا كارايه.

**شەشەم:** پېيويستە داواكارى مۆلەت يەك لەم مەرجانەي خوارەوهى تىايىدا بىت:

أ- تەلارى تايىبەت بە خۆي ھەبىت كە بۇ كارى دامەزراوهە كە تەرخان بکرىت.

ب- گىرىيەستى سەرەتاىى بۇ بەكىرىگەتنى تەلارىيىكى گونجاوى بۇ كارى دامەزراوهە كە ھەبىت.

پ- زەھىيەكى دەستنېشانكراوى بۇ دروستكىرىدىن دامەزراوهە كە ھەبىت.

ت- پەيكەرى تەلارىيىكى ھەبىت كە خەرىكى تەواوكردىنى بىت بۇ كارى دامەزراوهە كە.

**پىنجەم:** ماددەي (٦) ھەموار دەكىرىت بەم شىپوھىبى خوارەوە:

يەكەم: أ- داواكىرىنى مۆلەت لە رۇزى يەكەمى مانگى (١٠) دە تا رۇزى يەكەمى مانگى (٣) سىيى ھەموو سالىك دەبىت. ھىچ داواكارىيەكى مۆلەت وەرناكىرىت ئەگەر لە و ماوهىدە پېشکەش نەكىرىت.

ب- داواكىرىنى مۆلەت بۇ سالى خويىندى (٢٠٢٢/٢٠٢١) بەپىيى فەرمائىك دەبىت كە وەزىر دەرى دەكات.

دووھەم: داواكىرىنى مۆلەت بەم شىپوھىبى دەست پېيدەكەت و ئەنجام دەدرىت:

أ- داواكارى مۆلەت فۆرمى سەرەتايى داواكىرىنى مۆلەت پېپكاتەوە. فۆرمەكە لە "بەرپۇھەرایەتىيى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە وەزارەت بەدەست دەھىنرىت.

ب- داواكارى مۆلەت رىسوماتى داواكىرىنى مۆلەت بەدات. بىرى رىسومات بۇ باخچەي مەندالان (٠٠٠٠٠٠) يەك ملىيون دینارە، و بۇ دامەزراوهەكانى تر (٠٠٠٠٠٠) دوو ملىيون دینارە.

سىيەم: دواى پەتكەنەوەي فۆرمى سەرەتايى داواكىرىنى مۆلەت و دانى رىسوماتى داواكىرىنى مۆلەت، داواكار فۆرمى ئەلكترۆنى داواكىرىنى مۆلەت پە دەكتەوە، لە ماوهىدەك لە (٣٠) سى رۇز زیاتر نەبىت.

**چوارەم:** لە دواى ئەوهى "بەرپۇھەرایەتىيى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" وردىبىنى لە داوا ئەلكترۆنىيەكە و بۇونى مەرجەكان لە داواكاردا دەكات، پېيوىستە لەسەر داواكارى مۆلەت لەماوهىدەك كە لە (٧) حەوت رۇزى كار زیاتر نەبىت لە رۇزى پارىزگاينى وردىبىنىيەكە لەلايەن وەزارەتەوە، سەردانى بەرپۇھەرایەتىيى گشتى پەروەردە لە پارىزگاينى وەزەنلىكى بەرپۇھەرایەتىيى گشتى پەرەنەجەنەكە، نۇوسراوى بۇ بکىرىت حەوت رۇزى كار زیاتر نەبىت لە رۇزى گەيشتنى نۇوسراو بە بەرپۇھەرایەتىيەكە، نۇوسراوى بۇ دام و دەزگا پەيوەندىدارەكان بۇ بەدەستھىنانى ئەو پاشتگىرىييانە لە خوارەوە ناويان ھاتووە.

أ- پاشتگىرى (شارەوانى) يان (دەستەي وەبەرهەنەن) سەبارەت بە بۇونى مۆلەتى تەلارەكە بۇ بەكارھىنانى وەك دامەزراوهەكى پەروەردەيى.

ب- پاشتگىرى بەرگرى شارستانى كە تەلارەكە مەرجەكانى بەرگرى شارستانى تىدايە، ئەمە لە كاتىكدا پېشتر ئەو پاشتگىرىيە بەدەست نەھىنراپىت بۇ كارى شارەوانى يان وەبەرهەنەن.

پ- پاشتگىرى بىناسازى لە بەشى بىناسازى بەرپۇھەرایەتىيى گشتى پەروەردە پارىزگا، سەبارەت بەوهى ئايا تەلارەكە گۈنجاوە بەپىيى ئەم رىئىمایيانە. ئەمە لە حالەتىكدا پېشتر ئەو پاشتگىرىيە وەدەست نەھىنراپىت بۇ كارى شارەوانى يان وەبەرهەنەن.

ت- پاشتگىرى بەرپۇھەرایەتىيى تەندرۇستى پارىزگا، سەبارەت بە هەبۇونى مەرجەكانى تەندرۇستى.

ج- پاشتگىرى دامودەزگاينى پەيوەندىدار سەبارەت بەوهى كە داواكار بە تۆمەتىكى ئابپۇوبەر، حۆكمى زىندانى بەسەردا نەدراپىت.

چ- پاشتگىرى ئەستۆپاکى باجى دەرامەت و باجى خانوبەرە.

ح- خالەكانى (أ- ب- پ - ت ) بەندى (چوارەم) ئەم ماددەيە ئەو داواكارانە ناگىرىتەوە كە خەريكى درۇستكەنلى تەلارى نوين و مۆلەتىيان لە شارەوانى يان دەستەي وەبەرهەنەن وەرگرتۇوە، چونكە ئەوان پېشتر ئەو پاشتگىرىييانە يان پېشکەش بە شارەوانى يان دەستەي وەبەرهەنەن كەردىووە.

**پىنجەم:** دەبىت داواكارى مۆلەت، لە ماوهىدەك كە لە (٧) حەوت رۇزى كار تىپەر نەكەت بەسەر وەرگرتىنى نۇوسراوى بەرپۇھەرایەتىيى گشتى پەروەردە پارىزگا بۇ ھىننانى پاشتگىرىيەكان، نۇوسراوهەكان بگەيەنېت بە دامودەزگا پەيوەندىدارەكان. ئەگەر دامودەزگا پەيوەندىدارەكان لە ماوهى (١٥) پازدە رۇزى كار وەلامى داواكارىييان نەدايەوە، بەرپۇھەرایەتىيى گشتى پەرەنەجەنەكە لە ماوهى (٧) حەوت

پۆزى كار نووسراوى وەبىرىھىنانەوە بۇ دامودەزگا پەيوەندىدارەك دەنېرىتەوە بە مەبەستى وەلامدانەوەي نووسراوى پشتگىرىكىدەن. ئەگەر دواي ئەوهش بە (٧) حەوت پۆزى كار دامودەزگا پەيوەندىدارەكان ھەر وەلاميان نەدایەوە، "بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" خۆى بەدواداچوون بۇ پرسەكە دەكات.

**شەشم:** دواي وەرگرتى پشتگىرىيەكان، بەرپۇھەرایەتى گشتى پەروەردەي پارىزگا لە ماوەي (٧) حەوت پۆزى كار، نووسراويك بۇ "بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" دەكات، و كۆپىيەكى نووسراوەكە دەدات بە داواكار. داواكار لە ماوەيەك كە لە (٧) حەوت پۆزى كار زىاتر نەبىت، نووسراوەكە بە رېگەي ئەلكترونىيەوە دەنېرىت بۇ "بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە وەزارەت.

**شەشم:** أ- بىرگەي (٤) و (١٩) (٢٤) ماددهى (٧) هەموار دەكىيەت بەم شىوھىيە خوارەوە:  
٤- بېرى كىرىي سالانەي خويىندن بۇ مندالان، قوتابيان و خويىندكاران و ژمارە و كاتى پشکەكان دەبىت بېرى كىرىي سالانەي خويىندن پارەي كىتىب و جلوبەرگى يەكپوشى لە خۆ بېرىت.

١٩- أ- ئەگەر داواكە تايىهت بە دامەززاندى دامەزراوەيەكى پەروەردەي ناھىكمى نىيودەولەتى بۇو، پىويسىتە داواكار (ئەكىيدىتەيشن) يان (كاندىدى ئەكىيدىتەيشن) لە ناوهندىكى جىهانى، كە لەلايەن وەزارەتەوە پەسەندىكراو بىت، پىشکەش بە وەزارەت بکات.

ب- ئەگەر داواكە تايىهت بە دامەززاندى دامەزراوەيەكى پەروەردەي ناھىكمى بىيانى بۇو، پىويسىتە نووسراويكى فەرمى سەبارەت بە پالپىشىكىدىنى ئەكادىمىي لە دەولەتە پەيوەندىدارەكەوە ھاوپىچ بېرىت.  
٢٤- بۇ كىردنەوەي پۇيايىكى نوى يان بازنهيەكى نوى يان قۇناغىيەكى نوى كە پىشتر مۆلەتى بۇ وەرنەگىراوە، دەبىت خاوهن دامەزراوەكە داواي مۆلەتى نوى لە وەزارەت بکات، بە ھەمان مەرج و ئەو رېكارانەي، كە بۇ پىدانى مۆلەتى نوى دانراون.

ب- خالى (٢١) ماددهى (٧) سەبارەت بە ئەستۆپاكى باجى دەرامەت، گوازراوەتەوە بۇ بەندى (چوارەم) ماددهى (٦).

**حەوەم:** ماددهى (٨) هەموار دەكىيەت بەم شىوھىيە خوارەوە:  
ماددهى (٨)

يەكەم: "بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە ماوەيەك كە لە (٧) حەوت پۆزى كار زىاتر نەبىت لە پۆزى پېرىكىردنەوەي فۆرمە ئەلكترونىيەكە داواكىرىدىنى مۆلەت بە تەواوى لەلايەن داواكارەوە، سەير و ورىدىيىنى لە داواكە دەكات.

**دوووهم:** ئەگەر دواي ورىدىيى "بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە داوايەكە، دەركەوت كە مەرجە كانى ماددهى (٤ و ٥ و ٦ و ٧)، جىگە لە پشتگىرىيەكان، لە داواكاردا ھەيە، بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان لە ماوەي (٧) پۆزى كار لە پۆزى پىشکەشلىكىدى داوا ئەلكترونىيەكە بە تەواوى، نووسراويك بۇ بەرپۇھەرایەتى گشتى پەروەردەي پارىزگا دەكات، سەبارەت بەوەي كە داواكارىيەكى مۆلەت ھاتووه، بۇ ئامادەكىرىدىنى پشتگىرىيە داواكارەوە، ئەويش دواي پىشکەشلىكىدى فۆرمە ئەلكترونىيەكە لەلايەن داواكارەوە. لە ھەمان كاتدا "بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" وەلامى نووسىنەكى داواكار دەداتەوە، كە ماماھەلەكەي لە ژىركاردايە، و سەردانى بەرپۇھەرایەتى گشتى پەروەردەي پارىزگا بکات.

**سېيىھم:** ئەگەر دواي وردىبىنى بەرپىوه رايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان "لە داوايىھە، دەركەوت كە مەرجەكانى ماددەي (٤ و ٥ و ٧)، جىڭە لە پشتىگىرىيەكان لە داواكاردا نىيە، بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان داوا لە داواكار دەكتات داواكەي لە ماوهى (٣) سىن رۆزدە هەموار بىكەتەوە. ئەگەر داواكار لە ماوهىدا داوايىھە كەي ھەلدە وەشىتەوە.

**چوارەم:** ئەگەر داوايىھە سەبارەت بە دامەزراندى دامەزراوهىيەكى پەروەردەيى ناھىكمى نىيودەولەتى يان بىيانى بىيت و مەرجەكانى ماددەي (٤ و ٥ و ٧)، جىڭە لە پشتىگىرىيەكان، لە داواكاردا ھەبوو "بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە ماوهىيەك كە لە (٧) حەوت رۆزى كار زىاتر نەبىت لە بىيت لە رۆزى پېشىكەشكەدرىنى فۆرمە ئەلكترۆنىيەك بە تەواوى و ھىئانى بەلگەي (ئەكىرىدىتەيشن/ اعتماد) نووسراويىك بۆ بەرپىوه بەرايەتىي گشتى پرۆگرامەكان بۆ پشتىراستكىرىدە وەي پرۆگرامەكانى خوينىدىن و بۆ بەرپىوه بەرايەتىي گشتى ئەزمۇونەكان بۆ پشتىراستكىرىدە وەي بەلگەي (ئەكىرىدىتەيشن/ اعتماد) لە ماوهىيەك كە لە (٧) حەوت رۆزى كار زىاتر نەبىت. ئەگەر لە ماوهى (٧) حەوت رۆزى كار وەلام نەدرايەوە، بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان كارەكە دەگرىتە ئەستۆ.

**پىنجەم:** ئەگەر داوايىھە سەبارەت بە دامەزراندى ئامادەيى پېشەيى يان پەيمانگەي ناھىكمى بىيت و مەرجەكانى ماددەي (٤ و ٥ و ٦ و ٧)، جىڭە لە پشتىگىرىيەكان، لە داواكاردا ھەبوو "بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە ماوهىيەك كە لە (٧) حەوت رۆزى كار زىاتر نەبىت لە رۆزى پېشىكەشكەدرىنى فۆرمە ئەلكترۆنىيەك بە تەواوى، نووسراويىك ئاراسىتەي بەرپىوه بەرايەتىي گشتى فيركەدنى ئامادەيى و پېشەيى / پەيمانگەكان دەكتات سەبارەت بە پشتىراستكىرىدە وەي پېداويسىتىيەكانى ناو بەشەكانى دامەزراوهەكە وەك ئەوهى لە خشتهى بەرپىوه بەرايەتىي گشتى فيركەدنى ئامادەيى و پېشەيى / پەيمانگەكان ھاتوو، لە ماوهىيەك كە لە (٧) حەوت رۆزى كار زىاتر نەبىت. ئەگەر لە ماوهى (٧) حەوت رۆزى كار وەلام نەدرايەوە، "بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" كارەكە دەگرىتە ئەستۆ.

**شەشەم:** لە ماوهى (٧) حەوت رۆزى كار لە رۆزى پەيوەندىكەدنى داواكار بە بەرپىوه بەرايەتىي گشتى پەروەردەي پارىزگا، بەرپىوه بەرایتىيەك نووسراو بۆ داواكار ئامادە دەكتات سەبارەت بە ھىئانى ئەو پشتىگىرىيەنانى لە بەندى (سېيىھم)ي ماددەي (٧) ئامازەيان پېكراوه. ئەگەر نووسراوه كان لە ماوهى (٧) حەوت رۆزى كار ئامادە نەكran، "بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە وەزارەت بە و ئەركە ھەلدەستىت.

#### حەوەم:

أ- دواي وەرگرتىي وەلامى پشتىگىرىيەكانى ماددەي (حەوەم) كە لە (٧) حەوت رۆزى كار زىاتر نەبىت، بەرپىوه بەرايەتىي گشتى پەروەردەي پارىزگا بە نووسراويىك پشتىگىرىيەكان و راي خودى بەرپىوه بەرايەتىيەك لە سەر پشتىگىرىيەكان بە داواكار دەدات، و كۆپىيەكى دەنيرىت بۆ "بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان".

ب- ئەگەر بەرپىوه بەرايەتىي گشتى پەروەردەي پارىزگا لە ماوهى (٧) حەوت رۆزى كار نووسراوى بۆ داواكار نەكىد، "بەرپىوه بەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان" لە وەزارەت بە كارەكان ھەلدەستىت.

ھەشتەم

أ- له ماوهى (١٥) پازدە رۆز لە بېرىۋەتىنى گشت پشتگىرييەكان و وەلامى بېرىۋەتىنى گشتى پرۆگرامەكان و بېرىۋەتىنى گشتى ئەزمۇونەكان و بېرىۋەتىنى گشتى فېركىرىدى ئامادەبى و پېشەبى/پەيمانگەكان، دەست بە خويىندەوە بۆ داوايەكە لەلایەن "بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" دەكىرت.

ب- "بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان"، به هەماھەنگى لەگەل بەشى بىناسازى وەزارەت و نوينەرى بېرىۋەتىنى گشتى پەروەردەيى پارىزگا، سەردارنى شوينى ئەو دامەزراوهەيە دەكات كە داواكار داوايى كردووە دايىمەززىنەت.

پ- ئەگەر داواكار گشت پشتگىرييەكانى بەدەست ھېنابۇو و وەلامى بېرىۋەتىنى گشتى پرۆگرامەكان و بېرىۋەتىنى گشتى ئەزمۇونەكان و بېرىۋەتىنى گشتى فېركىرىدى ئامادەبى و پېشەبى/پەيمانگەكان ئەرىئى بۇون و گشت مەرج و پىداویستىيەكانى مادده كانى (٤ و ٥ و ٦ و ٧) لە داواكاردا ھەبوو، "بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" بېيار دەدات پېشنىيازىك بۆ وەزير سەبارەت بە پىدانى مۆلەت بە داواكار بنىرىت.

ت- ئەگەر داواكار گشت پشتگىرييەكانى بەدەست ئەھېنابۇو، يان وەلامى بېرىۋەتىنى گشتى پرۆگرامەكان و بېرىۋەتىنى گشتى ئەزمۇونەكان يان بېرىۋەتىنى گشتى فېركىرىدى ئامادەبى و پېشەبى/پەيمانگەكان نەرىئى بۇون، يان گشت مەرج و پىداویستىيەكانى مادده كانى (٤ و ٥ و ٦ و ٧) لە داواكاردا نەبوو، "بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" بېيار دەدات پېشنىيازىك بۆ وەزير بىنۈرىت دەربارەي پىئنەدەن مۆلەت بە داواكار.

نوېھەم: وەزير، خويىندەوە بۆ پېشنىيازەكانى (بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان) دەكات، له ماوهىيەك كە لە (١٥) پازدە رۆز زىاتر نەبىت، و بېيار لەسەر پىدانى يان پىئنەدەن مۆلەت دەدات. ئەگەر بېيارى وەزير وەك پېشنىيازى (بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان) نەبوو، ئەوكات ھۆيەكانى بېيارى وەزير لە دۆسىيەكە دەنسىرىت.

دەيەم: دواي بېيارى وەزير، پەروەندەي داواكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆزدا بۆ (بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان) دەنۈرىدىت بە مەبەستى جىيەجىڭىرىنى رېكارە كارگىرى و ياسايىيەكان و ئاگاداركىرىنەوەي "داواكار" بە شىۋەيەكى فەرمى لە بېيارەكە لە ماوهى (٧) حەوت رۆزدا لە گەيشتنى بېيارى وەزير بە بېرىۋەتىنى گشتى.

يازدەيەم:

لە ئەگەرى بېيارى وەزير بە پىدانى مۆلەت، (بېرىۋەتىنى گشتى قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان) پېش دەركىرىنى بېيارى مۆلەت داوا لە داواكار دەكات:

- أ- داواكار دەبىت پىسوماتى پىدانى مۆلەت بەدات، كە بەم بېرانەي خوارەوە دەبىت:
- ١- باخچەي مندالان: (٢,٠٠,٠٠) دوو ملىون دینارى عىراقى.
- ٢- قۇناغى بنەرەتى: (١٢,٠٠,٠٠) دوازدە ملىون دینارى عىراقى.
- ٣- قۇناغى ئامادەبى ئەكادىمىي و وىزەبى: (١٠,٠٠,٠٠) دە ملىون دینارى عىراقى.
- ٤- قۇناغى ئامادەبى پېشەبى: (٢,٠٠,٠٠) دوو ملىون دینارى عىراقى بۆ گشت ئامادەبىيەك بە ھەموو بەشەكانيه وە.

۵- قۆناغى پەيمانگە: (۱۲,۰۰۰) دوازدە ملیون دینارى عىراقى بۇ گشت پەيمانگە و (۲,۰۰۰) دوو ملیون دینارى عىراقى بۇ كردنەوهى هەر بەشىكى نوى كە پەيمانگە كە دواتر بىكانەوه.

۶- كۆمەلگاى پەروەردەيى (باخچەي مندالان و قۆناغى بنه‌رەتى و قۆناغى ئامادەيى ئاكادىمى): (۱۸,۰۰۰) هەڙدە ملیون دینارى عىراقى بۇ گشت كۆمەلگە كە. كۆمەلگە تەنها يەك مۆلەتى دەبىت، نەك (۳) سى مۆلەت.

ب- ھاوپىچكىرىنى نووسراوېكى پەسەندىكراوى دلىيابى بانكى (خطاب ضمان) بە بې:

۱- بېرى (۱۰) ده ملیون دینار بۇ باخچەي مندالانى خۆمالى.

۲- بېرى (۱۰) ملیون دینار بۇ باخچەي مندالانى نىيودەولەتى.

۳- بېرى (۱۵) پازدە ملیون دینار بۇ قوتابخانەي بنه‌رەتى خۆمالى.

۴- بېرى (۲۵) بىست و پىنج ملیون دینار بۇ قوتابخانەي بنه‌رەتى نىيودەولەتى.

۵- بېرى (۱۵) پازدە ملیون دینار بۇ ئامادەيى خۆمالى.

۶- بېرى (۲۵) بىست و پىنج ملیون دینار بۇ ئامادەيى نىيودەولەتى.

۷- بېرى (۲۰) بىست ملیون دینار بۇ كۆمەلگە كە پەروەردەيى خۆمالى.

۸- بېرى (۳۰) سى ملیون دینار بۇ كۆمەلگە كە پەروەردەيى نىيودەولەتى.

۹- بېرى (۱۵) پازدە ملیون دینار بۇ پەيمانگە كە تا سى بهشى و (۲۰) بىست ملیون دینار بۇ ئە و پەيمانگە يانە لە سى بهش زياترن.

پ- دەبىت ھەموو بېرى دلىيابى بانكىيە كە وەك پارە لە بانك دابىرىت و نايىت دەرىيەنرېت تا دامەزراو كە مايىت.

#### دوازدەيەم:

أ- پىويىستە وەزارەت لە ماوەيەك كە لە (۶۰) شەست رۆز زياتر نەبىت، لە پىكەوتى پىشكەشكىرىنى گشت پشتگىرىيە كان و پىداويسىتى و مەرجە كان بەشىوھىيە كى تەواو لەلايەن داواكارەوه، بېيارى كۆتاىي لەسەر داواكە بىات.

ب- ئەگەر بېيارى وەزارەت لەسەر داوايە كە نەرىنى بۇو، پىويىستە وەزارەت ئاماژە بەو پاساوه ياساييانە بىات كە بونە تە هوئى نەدانى مۆلەتە كە.

پ- ئەگەر "وەزارەت" لە ماوەي (۶۰) شەست رۆزدا، لە پىكەوتى پىشكەشكىرىنى گشت پشتگىرىيە كان و پىداويسىتى و مەرجە كان بەشىوھىيە كى تەواو لەلايەن داواكارەوه، بېيارى كۆتاىي لەسەر داواكە نەدا، داواكارىيە كە بە پەسەندىكراو دادەنرېت.

#### ھەشتم: ماددەي (۹) ھەموار دەكىرىت بەم شىوھىيە خوارەوە:

يەكەم: نويىكىردنەوهى مۆلەت هەر (۳) سى سال جارىك دەبىت.

دووھم: دەبىت داواي نويىكىردنەوهى مۆلەت پىش كۆتاىيەتلى مۆلەتى كارپىكراو بە لايەنی كەم بە (۳) سى مانگ و بەلايەنی زۆر بە (۶) شەش مانگ پىشكەش بىكىرىت.

سېيىھم: نويىكىردنەوهى مۆلەت بەم شىوھىيە دەكىرىت:

أ- خاوهنى مۆلەت داواكارىيەك لە پىكای پىركىردنەوهى (فۇرمى نويىكىردنەوهى مۆلەت) پىشكەش بە "بېرىۋە بەرایەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيە كان" لە وەزارەت دەكەت، كە كۆپييە كى داواكارىيە كە وەك ئاگادارى دەنيرېت بۇ بېرىۋە بەرایەتىي گشتى پەروەردەي پارىزگا.

ب- پىيويسته داواكار بەلگەي دانى پىسوماتى نويىكىرنەوە پېشىكەش بکات. بىرى پىسوماتى نويىكىرنەوە مۆلھەت (٥٠٪) پەنجا لە سەدى بىرى پىسوماتى پىيدانى مۆلھەت دەبىت.

پ- پىيويسته داواكار، لە رېگاى نووسراویيکەوە لەلايەن بەرپىوه بەرايەتى گشتى پەروھردهبى پارىزگا بۆ دامودەزگا پەيوەندىدارەكان ئەم پشتگىرييانە بەدەست بىننېت:

١- پشتگىرى ئەستۆپاكى باجى دەرامەتى سالى پېشتر.

٢- پشتگىرى ئەستۆپاكى باجى خانوبەرهى سالى پېشتر.

٣- پشتگىرى دانى (دەستەبەرى كۆمەلایەتى) بۆ كارمەندانى دامەزراوەكە لە سى سالى پېشتر.

٤- پشتگىرى ئەوەي كە داواكارى مۆلھەت بە تاوانىيىكى ئابپووبەر، حوكىمى زىندانى بەسەردا نەدرابىت.

٥- پشتگىرى شارەوانى سەبارەت بەوەي دامەزراوەكە لەو تەلارە نېڭواباستۇتەوە كە پېشتر مۆلھەتى لەسەر وەرگرتۇوە، يان گۆرانكاري بىناسازى ترى لە تەلارەكەدا نەكردووھ. خالى (٥) يى برگەي (پ) ئى بەندى (سېيىھم) ئىم ماددەيە ئەم دامەزراوانە ناگىرىتەوە كە لە (١٢) دوازدە مانگى كۆتايدا مۆلھەتى گواباستنەوە يان گۆرپىنى بىناسازى لە تەلارەكە يان لاي وەزارەت وەرگرتۇوھ.

ت- پىيويسته داواكار بەلىننامەي ياسايى سەبارەت بە پابەندبۇون بە نويىترين ياسا و نويىترين رېنمايمىيەكان پېشىكەش بکات.

ج- پىيويسته داواكار بەلگەنامەي دلىيابىي بانكى (خطاب ضمان) بە هەمان بىر كە لە بىرگەي (ب) ئى بەندى (يازىدەيەم) ماددەي (٨) هاتووه، پېشىكەش بە "بەرپىوه بەرايەتى قوتايخانە و پەيمانگە ناخىكومىيەكان" لە وەزارەت بکات.

چ- ئەگەر داوايەكە سەبارەت بە نويىكىرنەوە مۆلھەتى دامەزراوەي پەروھردهبى ناخىكومى نىيودەولەتى/بىانى بۇو، پىيويسته داواكار بەلگەي ئەكىرىدىتەيشنى (نەك كاندىد بۇون) دامەزراوەكە دابىن بکات. نابىت بەلگەكە لە (٣) سى مانگ كۆنتر بىت.

ح- ئەگەر داواكار دامەزراوەي كى پەروھردهبى ناخىكومى نىيودەولەتى/بىانى بۇو، پىيويسته داواكار نووسراویيىكى پشتگىرى بەرپىوه بەرايەتى گشتى پرۇگرامەكان و بەرپىوه بەرايەتى گشتى ئەزمۇونەكان، سەبارەت بە پىادە كەردىنى پرۇگرامەكانى خويندن و ئەزمۇونەكان وەك ئەوەي مۆلھەتى لەسەر وەرگيراوە، ھاۋىپىچ بکات. ئەركە لەسەر بەرپىوه بەرايەتى گشتى پرۇگرامەكان و بەرپىوه بەرايەتى گشتى ئەزمۇونەكان لە ماوهەيەك كە لە (١٥) پازدە رۇز زىياتر نەبىت نووسراویيىكى پشتگىرىكىردن يان پشتگىرىنە كەردن بەدەنە داواكار.

خ- پىيويسته داواكارى مۆلھەتى نويىكىرنەوە نووسراوېيك لە بەرپىوه بەرايەتى سەرىپەرشتىيارىي پارىزگا يان قەزا سەبارەت بە بارودۇخى خويندن لە دامەزراوەكە لە (٢) دوو سالى راپوردوو پېشىكەش بکات. نووسراوەكە بەپىسى بىنهماي هەلسەنگاندىنى سالانەي بەرپىوه بەرايەتى سەرىپەرشتىيارى بىنیاد دەنرىت. ئەگەر دامەزراوەكە (٣) سى سال لە دواي يەك ئاستى ئەكادىمىي پلهى (پىيويستى بە پشتىوانىيە) يان (پىيويستى بە پشتىوانىي زۆرە)، مۆلھەتى بۆ نوى ناگىرىتەوە.

د- پىيويسته داواكارى مۆلھەتى نويىكىرنەوە ھىچ سزايدەكى دارايى (غرامە) لە لايەن وەزارەتەوە لەسەر نەمايت.

ذ- پىيويسته داواكار، پشتگىرى بەرپىوه بەرايەتى گشتى پلاندانانى پەروھردهبى/بەرپىوه بەرايەتى تەكەنەلۆجيائى زانىارىيەكانى دامەزراوەكە لەسىستەمى (ئى پەروھرده) پېشىكەش بکات

چواره‌م:

أ- ئەگەر داواكار پسوماتى نويىكىرنەوهى رادەستىكربوو، و پشتگىرىيەكانى بەدەست هېنابۇو، و بەلېنامەمى ياسايى دايىن كرببۇو، و بەلگەي (ئەكىرىدىتەيشن/اعتماد)ى بەدەست هېنابۇو، بەرپۇوه بهرايەتىي گشتى پەروەردەي پارىزگا، پەروەندەكە لەگەل راي خۆي لە ماوهى (٧) حەوت رۆزى كار لە دواى دابىنكردنى گشت بەلگەكان بۇ "بەرپۇوه بهرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناخكومىيەكان" لە وەزارەت دەنيرىت.

ب- ئەگەر بەرپۇوه بهرايەتىي گشتى پەروەردەي پارىزگا پەروەندەكە لە ماوهى (٧) رۆزى كار نەنارد، "بەرپۇوه بهرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناخكومىيەكان" لە وەزارەت بە كارەكە هەلددەستىت، و لە ماوهى (٦٠) شەست رۆزدا لە رۆزى دابىنكردنى گشت بەلگەكان بېيار لە ناردىنى پىشىنيازى نويىكىرنەوهى مۆلەت بۇ وەزىر دەدات.

**پىنجەم:** ئەگەر داواكار گشت مەرجەكانى تىايىدا نەبۇو، يان گشت بەلگە و پشتگىرىيەكانى ئامادە نەكرببۇو، "بەرپۇوه بهرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناخكومىيەكان" لە وەزارەت بېيار لە سەر ناردىنى پىشىنيازى نويىنەكىرنەوهى مۆلەت بۇ وەزىر دەدات.

**شەشەم:** ئەگەر داواكارىيەكە سەبارەت بە نويىكىرنەوهى مۆلەتى دامەزراوهىيەكى پەروەردەيى ناخكومى نېودەولەتى بۇو، و داواكار (ئەكىرىدىتەيشن/اعتماد)ى تەواو نەك (كانىيدبۇون) و لەكاتى خۆي پىشىكەش بە وەزارەت نەكىد، مۆلەتەكەي دەگۇرپۇرىت بۇ مۆلەتى دامەزراوهىيەكى پەروەردەيى ناخكومى خۆمالى (لۆكال) و خويىندىن بەنرخىكى خۆمالى دەبىت كە وەزارەت لەگەل خاوهەن دامەزراوهەكە لە سەرى پېك دەكەون.

**حەوەتم:** ئەگەر خاوهەن مۆلەت لەكاتى دىيارىكراو و بەپىسى ئەم رېنماييانە داواكارى نويىكىرنەوهى مۆلەتى پىشىكەش بە وەزارەت نەكىد، سزا دەدرىت بەپىسى خشتهى سزاكان كە لە پاشكۆي ئەم رېنماييانە هاتووە.

**ھەشتەم:** ئەگەر خاوهەن مۆلەت پېش تەوابۇونى مۆلەتى كارىيېكراو داواكارى نويىكىرنەوهى مۆلەتى پىشىكەش بە وەزارەت نەكىد، سزا دەدرىت بەپىسى خشتهى سزاكان. جىڭە لەوە مۆلەتەكەي لە ماوهى (٦٠)

شەست رۆزدا لەلايەن وەزىر ھەلددەوەشىنرپۇتەوە.

**نۇيەم:** ماددهى (١٠) ھەموار دەكىت و بەم شىۋوھىيە خوارەوهى:

يەكەم: مافى گۆرىنى خاوهەندارىيەتى مۆلەت:

أ- خاوهەنى مۆلەتى باخچەي مندالان و قوتابخانە و خويىندىغا و كۆمەلگەي پەروەردەيى و پەيمانگەي ناخكومى، تەنیا دواى تىپەرپۇونى (٤) چوار سال بەسەر وەرگرتى مۆلەت و دەسپىكىرنى دەۋام لە باخچەكە، قوتابخانەكە، خويىندىغاكە، مافى گۆرىنى خاوهەندارىيەتى مۆلەتىيان بۇ ناوى كەسيكى تىرى سروشتى يان مەعنەوى ھەيە.

ب- ئەو كەسەي /لايەنەي دەستبەردارى خاوهەندارىيەتى مۆلەتەكەي دەبىت مافى نىيە تا (٦) شەش سال لە رۆزى دەستبەردارپۇونى خاوهەندارىيەتى مۆلەتەكەي دواى مۆلەتى نوئى بۇ دامەزراندى دامەزراوهەكى پەروەردەيى بکات.

پ- بېرى پسوماتى داواكاردى گۆرىنى خاوهەندارىيەتى (٢٠٠٠...) دوو ملىون دينار دەبىت، و نىوهى پسوماتەكە لەلايەن خاوهەنەكەي دەدرىت و نىوهەكەي تر لەلايەن ئەو لايەنەوە دەدرىت كە داواكارە بېيتە خاوهەنى نوئى دامەزراوهەكە.

ت- بۇ گۆپىنى خاوهندارىيەتى مۆلەت بۇ خاوهنىكى نوى، داوايەك لەلايەن خاوهندە نويىكەوە و لە رېڭايى پېرىكەرنەوە فۆرمى گۆپىنى خاوهندارىيەتى مۆلەت و لە رېڭايى بەرپىوهبەرايەتىي گشتى پەروھەردەي پارىزگا، پېشىكەش بە "بەرپىوهبەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" دەكىيەت.

ج- بۇ پەسەندىكەن داوايەك پېۋىستە ئەو كەسەي داواكارە بىيىتە خاوهنى نوى، گشت ئەو مەرجانەي تىايىدا بىيت كە لە ماددەكانى (٤ و ٥ و ٦ و ٧) و بىرگەي (د) يى بەندى سېيەمى ماددەي (٩) ئەم رېننمايىيەدا ھاتۇون.

چ- ئەگەر ئەو كەسەي كە دەيەوېت، بىيىت بە خاوهنى نويىي دامەزراوەكە، گشت مەرجەكانى تىايىدا بىيت، بەرپىوهبەرايەتىي گشتى پەروھەردەي پارىزگا لە ماوەيەك كە لە (٧) حەوت رۆز زىاتر نەبىيەت لە رۆزى پېشىكەشلىكەن گشت پېداويسىتى و بەلگەكانى سەرەوەي ئەم ماددەيە، پەروھەندەكە لەگەل راي خودى بەرپىوهبەرايەتىيە كە بۇ "بەرپىوهبەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" دەنيرىيەت. ئەگەر پەروھەندەكە لە ماوەي (٧) حەوت رۆزى كار نەگەيشتە دەست "بەرپىوهبەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" ئەو كات "بەرپىوهبەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" بە گشت كارەكان ھەلدەستىت.

ح- ئەگەر داواكار گشت مەرجەكانى تىايىدا بۇو و گشت پېداويسىتى و بەلگەكانى پېشىكەش كردىبوو، بەرپىوهبەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان لە ماوەيەك كە لە (١٥) پازىدە رۆزى كار زىاتر نەبىيەت لە رۆزى گەيشتنى پەروھەندەكە بىبار لە سەرپېشنىيازى گۆپىنى خاوهندارىيەتى مۆلەت بۇ وەزىر دەنيرىيەت.

خ- ئەگەر داواكار گشت مەرجەكانى تىايىدا نەبۇو و گشت پېداويسىتى و بەلگەكانى پېشىكەش نەكىرىدوو، "بەرپىوهبەرايەتىي قوتابخانە و پەيمانگە ناحكومىيەكان" لە ماوەيەك كە لە (١٥) پازىدە رۆزى كار زىاتر نەبىيەت لە رۆزى گەيشتنى پەروھەندەكە بىبار لە سەرپېشنىيازى رەتكەرنەوەي گۆپىنى خاوهندارىيەتى مۆلەت بۇ وەزىر دەنيرىيەت.

د- خاوهنى نويىي مۆلەت تەنبا دواي تەواوبۇونى تاقىكۈدنەوە كانى خولى دووھم، كار بە مۆلەتەكەي دەكىيەت. دووھم: مافى گۆپىنى مۆلەتى دامەزراوەي ناحكومى خۆمآلى بۇ نىيودەولەتى:

أ- خاوهنى دامەزراوەي پەروھەردەي ناحكومى خۆمآلى (لۆكال) مافى گۆپىنى دامەزراوەكەي بۇ دامەزراوەيەكى نىيودەولەتى ھەيە، بە مەرجىيەك نووسراوېكى (ئەكىدىتەيىشىن) يان كاندىيدبۇونى ئەكىدىتەيىشىن لە ناوەندىكى جىهانى باوهەپېكراو پېشىكەش بىكەت، و پرۆگرام و شىۋازى تاقىكەرنەوە و ھەلسەنگاندىنى باورەپېكراوى ھەبىت و بە مەرجىيەك پۇسماتى گۆپىنى مۆلەت كە (٥٠) پەنجا لە سەدى بېرى پۇسماتى پېدانى مۆلەتە بىدات، و بە مەرجىيەك گۆرانكارىيەكە گەشت قۆناغەكە بىگەيەتەوە، بەلام لە پۇلى يەكەم دەستپېيىكەت و بۇ ئەوھى لە ماوەي (٩) نۆ سالدا گشت قوتابخانە بىنەرەتىيەكە، يان لە ماوەي (٣) سالدا گشت خويىندىنگەكە، بىيىتە نىيودەولەتى. ئەو قوتابى و خويىندىكارانەي پېش گۆپىنى دامەزراوەكە بۇ دامەزراوەيەكى نىيودەولەتى، لە دامەزراوەكە دەخويىن ھەر بە سىستەمى خۆمآلى خۆيان بەرەۋام دەبن.

ب- داوايەكە لە ماوەي (٣٠) سى رۆزدا لەلايەن وەزارەتەوە پەسەند دەكىيەت بە مەرجىيەك مەرجەكانى بىرگەي (أ) ئى بەندى (دووھم) ئەم ماددەيە لە داواكاردا ھەبىت.

دەيىم: بىرگەكانى (يەكەم) و (دووھم) و (سېيەم) لە ماددەي (١٢) ھەموار دەكىيەت بەم شىيەھەي خوارەوە: يەكەم: ھەر دامەزراوەيەكى پەروھەردەي ناحكومى مافى گواستنەوەي لە تەلارىك بۇ تەلارىكى تر ھەيە بەلام بە مەرجىيەك لە سنوورى بەرپىوهبەرايەتىي پەروھەردەي ھەمان قەزا يان قەزايىكى ھاوسى بىيت (واتە سنوورى بەسنۇورى ئەو قەزايىھە و بىت كە دامەزراوەكەي لىيە) و دواي رەزامەندى فەرمى وەزارەت.

دۇوھم:

أ- بۇ گواستنەوەي دامەزراوەكە بۇ تەلارىكى تر پىيويستە داواكارىيەك بە لايەنى كەم بە (۲) دوو مانگ پىش گواستنەوە پېشکەش بە "بەرپۇھەرایەتىي قوتاپخانە ناھىكمىيەكان" بىرىت لە پىگاي بەرپۇھەرایەتىي گشتى پەروھەرە پارىزگا، و پىركەرنەوەي فۇرمى گواستنەوەي تەلارى دامەزراوە و ئاماژە كىرىن بە ھۆكارە ئەرىئىنەيەكانى گواستنەوەكە بىرىت.

ب- ئەگەر دامەزراوەيەك ويىستى تەنبا بەشىكى (بازنەيەك/قۇناغىيەك) بگوازىتەوە بۇ تەلارىكى نوى و ئامادە نەبۇو لە ماوەي (۲) دوو سالى دواتر گشت قۇناغەكانى دامەزراوەكە بگوازىتەوە بۇ تەلارەكە نوپەيەكە دەبىت ئەو كات مۆلەتىكى نوى و سەربەخۇ بۇ ئەو بەشە وەرىگەرەت، كە دەيە ويىت بىگوازىتەوە.

سېيەم: بۇ ئەوەي گواستنەوەكە پەسەند بىرىت، دەبىت تەلارە نوپەيەكە گشت مەرج و پىكەاتەكانى تەلارى دامەزراوەي تىيايداپىت، كە لەم پىنمايىھە و ھاۋپىچەكان ھاتووە. جەڭ لەوە دەبىت داواكار لە پىگەي بەرپۇھەرایەتى گشتى پەروھەرە لە پارىزگا، نووسراوى ھىننانى پاشتىگىرى ئەو بەرپۇھەرایەتىيەن لاي خوارەوە ناويان ھاتووە دابىن بىكەت، و دەبىت وەلامەكانيان لە ماوەي (۲۰) بىست رۇزدا بۇ بەرپۇھەرایەتى گشتى پەروھەرە لە پارىزگا بەرپۇھەرایەتىيەن لە پارىزگا بەرپۇھەرایەتىيەن لەم رىنمايىيانە تىيداپىت.

ب- پاشتىگىرى سەرۆكايەتى شارەوانى سەبارەت بەوەي تەلارە نوپەيە بۇ خوپىدىن گونجاوە.

ج- پاشتىگىرى بەرپۇھەرایەتى بەرگرى شارستانى.

د- پاشتىگىرى بەرپۇھەرایەتى تەندروستى.

**يازىدە :** بېرگەي (دۇوھم) لە ماددەي (۱۳) ھەموار دەكىرىت و بەم شىوھەيە خوارەوە دەۋەم: كاتىك سەلمىنرا كە تەلارى دامەزراوەكە گوازراوەتەوە بىن وەرگەتنى مۆلەتى فەرمى لە وەزارەت، يان كاتىك دەركەوت نەھۆمى زىاترى بىن مۆلەتى فەرمى وەزارەت دروستكەرددووە.

**دوازىدە :** بېرگەي (يەكەم) لە ماددەي (۱۵) ھەموار دەكىرىت و بېرگەي (پېنج) بۇ زىاد دەكىرىت بەم شىوھەيە خوارەوە دەۋەم:

يەكەم: خاوهەن مۆلەت مافى ھەيە تەنبا بۇ ماوەي يەك تا دوو سال دامەزراندى دامەزراوەكە دوا بخات (واتە ھەلىپەسىرىت) لە پىگاي پېشکەشكەنى داوايەك بۇ وەزارەت و دانى رېسوماتى (۱,۰۰۰,...) يەك مiliون دىنار ئەگەر ھەلىپەساردنەكە بۇ يەك سال بۇو، و (۲,۰۰۰,...) دوو مiliون دىنار ئەگەر ھەلىپەساردنەكە بۇ دوو سال بۇو. ھاوكات، ئەركە لەسەر داواكار بەلىنامەيەكى ياسايى بىننېت سەبارەت بەوەي پاش ھەلىپەساردنەكە دەتوانىت دامەزراوەكەي لەھەمان تەلار، كە مۆلەتى لەسەر وەرگىراوە، دەستبەكار بىت.

**پېنجەم:** پىيويستە خاوهەن دامەزراوەكە بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت رىگايەكى گونجاو بۇ ھاوكارىكىرىنى گواستنەوەي ئارەزومەندانە قوتاپيان و خوپىندىكاران، بۇ دامەزراوەيەكى حەكومى، يان ناھىكمى كە بەخىوکار كەرىكەي دەدات، بەۋۆزىتەوە.

**سېزىدە :** بېرگەي (دۇوھم) ماددەي (۱۸) ھەموار دەكىرىتەوە بەم شىوھەيە خوارەوە دەۋەم:

دەۋەم: لەكتى پىيويست وەزارەت و بەرپۇھەرایەتى گشتى پەروھەرە پارىزگاكان، مافيان ھەيە لىزىنە تايىبەت دروست بىكەن بەمە بەستى دلىبابۇن لە جىيە جىيەكەنلى ياسا و رىنمايىھەكان.

**چوارده :** بىرگەي (يەكەم) اى ماددهى (۲۰) هەموار دەكىت بەم شىيوه يەي خوارەوە: يەكەم: هەموو دامەزراوه يەكى پەروھەدەيى ناھىكمى نىيودەولەتى و بىانى، دەبىت بەو سىستەمى سەرىپەرشتىكىرىن و هەلسەنگاندەنەي كە پېشىنەر مۆلەتى لەسەر وەرگىراوه، پابەند بىت، هەروھا دەبىت لەلايەن دامەزراوه سەرەتكىيە نىيودەولەتىيەك، يان دەولەتە بىانىيەكە سەرىپەرشتى بىرىن.

**پازدە :** خالەكانى بىرگەي (يەكەم) و (دوووهەم) و (چوارەم) اى ماددهى (۲۳) هەموار دەكىت و بەم شىيوه يە: يەكەم: بەجىھەپانى (أداء) هەر دامەزراوه يەكى پەروھەدەيى ناھىكمى بە گوئىرە زانىارىيەكان و بەلگەكانى راپۆرتى سالانە دەبىت و بەم جۆرە پۆلىن دەكىت:

۱- ئاستى يەكەم (پىيوىستى بە پشتىوانىي زۆر).

۲- ئاستى دوووهەم (پىيوىستى بە پشتىوانىي).

۳- ئاستى سېيەم (ناوهند).

۴- ئاستى چوارەم (باشه).

۵- ئاستى پېنجەم (زۆر باشه).

۶- ئاستى شەشەم (ناياب).

**دوووهەم:** هەر كادرياك لە هەر دامەزراوه يەك بە گوئىرە هەلسەنگاندەن و بەم جۆرە پۆلىن دەكىت:

۱- ئاستى يەكەم (پىيوىستى بە پشتىوانىي زۆر).

۲- ئاستى دوووهەم (پىيوىستى بە پشتىوانىي).

۳- ئاستى سېيەم (ناوهند).

۴- ئاستى چوارەم (باشه).

۵- ئاستى پېنجەم (زۆر باشه).

۶- ئاستى شەشەم (ناياب).

**چوارەم:**

۱- هەر كارمەندىكى پەروھەدەيى ئاستى (پىيوىستى بە پشتىوانىي زۆر) يان (پىيوىستى بە پشتىوانىي) بەدەست ھېننا، دەبىت ئاستەكەي بەرز بکاتەوە.

۲- ئەگەر كارمەندەكە لە ئاستى (پىيوىستى بە پشتىوانىي زۆر) يان (پىيوىستى بە پشتىوانىي) مايەوە، دامەزراوه كە دەتوانىت رېكارى پىويىست بىرىتە بەر و گىرىيەستەكەي ھەلوھشىنىتەوە.

**شازادە :** ماددهى (۲۵) هەموار دەكىت بەم شىيوه يەي خوارەوە:

ماددهى (۲۵):

يەكەم: ئەو باخچەي مندالان و قوتايخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروھەدەيى و پەيمانگەيانەي پېش دەرچۈونى ئەم رېنمايىيانە دەستبەكار بۇون و لە تەلارى مولكى خۆيان، بەپىي ئەو رېنمايىيانە مامەلەيان لەگەل دەكىت، كە مۆلەتىيان پى وەرگرتووو.

**دوووهەم:** ئەو قوتايخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروھەدەيى و پەيمانگەيانەي پېش دەرچۈونى ئەم رېنمايىيانە دەستبەكار بۇون و لە تەلارى كرېدان، دەبىت لە ماوهى (۳) سىن سالدا لە رۆزى دەرچۈونى ئەم رېنمايىيانە لەگەل مەرجە كانى ئەم رېنمايىيانە و ھاوپىچى ژمارە (۴) چوار خۆيان بگونجىن.

**سېيەم:** ئەو باخچەي مندالانەي كە پېش دەرچۈونى ئەم رېنمايىيانە دەستبەكار بۇون و لە تەلارى كرېدان، بەپىي ئەو رېنمايىيانە مامەلەيان لەگەل دەكىت كە مۆلەتىيان پى وەرگرتووو.

چوارەم: لە كاتى گواستنەوەي باخچە يەكى مەندالان كە پىشتر دەستبەكار بۇوه، بۇ تەلارىكى نوئى دەبىت تەلارە نوئىيە كە گشت ئەو مەرجانەي تىيدا بىت كە لەم بەشەي رېنمايىيەكان و ھاوپىچى ژمارە (۲) دووئى ئەم رېنمايىيە ھاتووه.

پىنجەم: لە كاتى گواستنەوەي قوتابخانە يەك، خويىندىنگايەك، كۆمەلگە يەكى پەروھردىيى، پەيمانگە يەك كە پىشتر دەستبەكار بۇوه بۇ تەلارىكى نوئى دەبىت تەلارە نوئىيە كە گشت ئەو مەرجانەي تىيادا بىت كە لەم بەشەي رېنمايىيەكان و ھاوپىچى ژمارە (۴) چوار ھاتووه.

**حەقىدە :** ماددەي (۲۶) ھەموار دەكرىت بەم شىيەيەي خوارەوە:

يەكەم: دەكرىت تەلارى دامەزراوه پەروھردىيە ناھىكمىيەكان مولك بن، يان كرى.

دووھەم: دەكرىت تەلارى دامەزراوه پەروھردىيە ناھىكمى بۇ دوو دەوامى لە دوا يەك بەكار بىت، بە مەرجىك ھەر دوو دەوام لەلايەن ھەمان خاوهەن مۆلەت بىت.

**ھەزىدە :** ماددەي (۲۷) ھەموار دەكرىت و بەم شىيەيەي خوارەوە:

يەكەم: تەلارى باخچەي مەندالان.

أ- باخچەي مەندالان مافى ھەيە نەھۆمى عەرزى و نەھۆمى يەكەم (واتە نەھۆمى سەرنەھۆمى عەرزى) تەلارىك بۇ كارى پەروھردىيى و وەك پۇل بەكار بىننەت، بە رەچاوکىرىنى بىرگەي (ب) ئەم بەندە. ژىرزمەمین بە نەھۆم ھەزىمار ناكرىت.

ب- نابىت ھىچ پۆلەتكى باخچەي مەندالان لە ژىرزمەمین بىت. بەلام دەكرىت خزمەتگۈزارى و كۆڭا و كافتريا و يارىگا و كارى كارگىپى و هەندە لە ژىرزمەمین بىكرىت بە مەرجىك ژىرزمەمین پەنجهرهى ھەبىت.

دووھەم: تەلارى قوتابخانە و بەشى بىنەرەتى كۆمەلگەي پەروھردىيى.

أ- دەكرىت تەلارى قوتابخانە و بەشى بىنەرەتى كۆمەلگەي پەروھردىيى تا (۳) سى نەھۆم بۇ پۇل بەكار بىننەن. ژىرزمەمین بە نەھۆم ھەزىمار ناكرىت، و رووبەرېك كە بۇ كارى وەرزىشى و چالاکى و بۆنەكان و هەندە بەكار دىيەت بە نەھۆم ھەزىمار ناكرىت.

ب- ئەگەر تەلارى قوتابخانە لە (۳) سى نەھۆم خويىندىن (واتە سى نەھۆم كە پۇلى خويىندىن تىيدا يە) زىباتر بۇو (جىگە لە ژىرزمەمین)، ئەو كات پىيويستى بە رەزامەندى وەزارەت ھەيە، و دەبىت سىستەمى نەھۆم بىر (مەسىع) لە تەلارە كە ھەبىت.

پ- نابىت پۇلى وانە گوتىنه و لە ژىرزمەمین و نەھۆمى سەرۇ نەھۆمى (۳) سى بىت، بەلام دەكرىت ژىرزمەمین و نەھۆمى سەرۇ نەھۆمى (۳) سىيەم بۇ تاقىيگە و ھۆلى تاقىيىكىدەن و يارىگا و كافتريا و چىشتىخانە و كارى كارگىپى و خزمەتگۈزارى و شوينى بۆنەكان و هەندە بەكار بىت.

ت- دەبىت قوتابخانەي بىنەرەتى بەلايەنى كەم (۶) شەش پۇلى ھەبىت.

**سىيەم:** تەلارى خويىندىغا و بەشى ئامادەيى كۆمەلگەي پەروھردىيى و پەيمانگە.

أ- دەكرىت خويىندىغا و پەيمانگە لە تەلارىكى بەرزرەر لە (۳) سى نەھۆمى بىت، و پەيمانگە چەند نەھۆمىكى جىياوازى لە تەلارە كەدا ھەبىت، بە مەرجىك سىستەمى نەھۆم بىر لە تەلارە كە ھەبىت.

ب- نابىت پۇلى وانە گوتىنه و لە ژىرزمەمین بىت، بەلام دەكرىت ژىرزمەمین بۇ تاقىيگە و ھۆلى تاقىيىكىدەن و يارىگا و كافتريا و چىشتىخانە و كارى كارگىپى و خزمەتگۈزارى و هەندە بەكار بىت.

پ- دەبىت خويىندىگاي ئامادەيى، پاش (۳) سى سال لە بەكاربۇونى، گشت پۇلە كانى قۆناغە كەي ھەبىت.

چوارەم: دەكىيەت دوو پەيمانگەي پىپۇرى جياواز لە يەك تەلاردا بن، بەلام لە نھۆمى جياوازدا، و لەو كاتەدا هەر پەيمانگە يەك بىتوانىت گشت رۇوبەر و پىداويسىتىيە كانى كە پىيوىستىيە تى بە كارى بېينىت.

پىنچەم: قوتابخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروەردەيى و پەيمانگە ناھىكمىيە كان، بە مەبەستى كارى كارىگىرى و پەروەردەيى و خولى بەھىزىرىدىن قوتابيان و راھىيان، دەتوانن له دواى تەواوبۇونى دەۋامى رۇزانەي قوتابيان لە دامەزراوه كە و لە كاتى پشۇووه كان سوود لە تەلارى دامەزراوه كە وەربىگەن.

شەشەم: بە مەبەستى هاوکارىكىدىن دامەزراوه كە و پشتىگىريكىدىن بەرپۇوه بەر بە شىووه يە كى گشتى، خاوهنى دامەزراوه كە مافى هەبۇونى ژۇورىيەكى خۆي لە تەلارى دامەزراوه كە ھەيە، بى دەستوەردان لە كاروبارى رۇزانەي دامەزراوه كە، جگە لە پەيوهندى لە گەل بەرپۇوه بەر و ژمیرىيار ئەمە لە حالەتىكدا خاوهن خۆي بەرپۇوه بەر نەبوو لە دامەزراوه كە.

نۆزە :

أ- بىرگەي (دۇوھم)ي ماددهى (٢٨) ھەموار دەكىيەت لە ژمارەي (١٥٠) قوتابى و خويىندىكار بۆ (٢٠٠) قوتابى و خويىندىكار.

ب- بىرگەي (چوارەم) و (پىنچەم) و (شەشەم) ھەموار دەكىيەت بەم شىووه يە خوارەوە:

چوارەم: پىيوىستە ھەموو قوتابخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروەردەيى و پەيمانگە يە كى ناھىكمى رېنمايىكارييەكى پەروەردەيى ھەبىت، بۆ ھەر (٣٠٠) سى سەد قوتابى و خويىندىكارىك.

ئەگەر دامەزراوه يەك رېنمايىكاري پەروەردەيى ھەبۇو، دامەزراوه سەرپىشكە لە دانانى رېنمايىكاري پەروەردەيى رەگەزى مىيىنه يان نىيرىنە. ئەگەر دامەزراوه زىاتر لە يەك رېنمايىكاري پەروەردەيى ھەبۇو، دەبىت رېنمايىكار لە ھەردوو رەگەز ھەبىت.

پىنچەم: پىيوىستە ھەموو قوتابخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروەردەيى و پەيمانگە يە كى ناھىكمى كە لە (٣٠٠) سى سەد قوتابى و خويىندىكارى زىاتر ھەبىت، خزمەتگۈزارى تەندروستى بۆ دامەزراوه كە دايىن بىكەت، لە رېگەي دامەزراندىنى كەسى پىپۇرى يان لە رېگەي گرىيەست لە گەل ناوهندىكى تەندروستى يان بە شىۋازىيەكى تر.

شەشەم: پىيوىستە ھەموو قوتابخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروەردەيى و پەيمانگە يە كى ناھىكمى كە لە (٢٠٠) دوو سەد قوتابى و خويىندىكارى زىاتر ھەبىت، فەرمانبەرپىكى كىتىخانە ھەبىت.

پ- بىرگەي (دەيەم)ي ماددهى (٢٨)، خالى چوارەمى بۆ زىاد كراوه بەم شىووه يە خوارەوە:

٤- بەرپۇوه بەر، يارىدەدەرى بەرپۇوه بەر، مامۆستا و رېنمايىكاري پەروەردەيى إعارەكراو و خاوهن مۇلەتى بى مۇچە بە كارمەندى ھەميشەيى ھە Zimmerman ناكرىن.

**بىست : أ- بەندى (يەكەم) و (سېيەم)ي ماددهى (٢٩)** ھەموار دەكىيەت و بەم شىووه يە خوارەوە.

يەكەم:

١- دەبىت رېزەي ئەو مامۆستايانە لە دامەزراوه يە كى پەروەردەيى ناھىكمىي بە ھەميشەيى دامەزراوهن، لە (٨٠%) ھەشتا لە سەدى كۆي گشتى ژمارەي مامۆستايان لە دامەزراوه كە كەمتر نەبن بە وانه بىزە كانىشەوە.

٢- بۆ ئەو دامەزراوه پەروەردەيىانە زىاتر لە يەك باخچەي مندالان، قوتابخانە، خويىندىنگە، كۆمەلگەي پەروەردەيى يان پەيمانگە يان ھەيە، دەبىت لە ھەر يەك لە باخچە كان، قوتابخانە كان، خويىندىگە كان، كۆمەلگە كان و پەيمانگە كان مەرجى (٨٠%) ھەشتا لە سەدە كە يان ھەبىت.

۳- دەبىت لە قۇناغەكانى كۆمەلگەي پەروھردىيى، واتە باخچەي مندالان و قوتابخانە و خويىدىنگە ھەر يەك لە سى قۇناغەكە بە جىا مەرجى بە لايەنى كەم (۸۰%) ھەشتا لە سەد كارمەندى ھەميشەيىيان ھەبىت.

۴- دەبىت بە لايەنى كەم (۸۰%) ھەشتا لە سەد بە شەوانە كانى ھەر پۈلۈك (نەك ھەر ھۆبەيەك) بىرىتە ئەندامە ھەميشەيىه كانى دەستەي مامۆستايىان.

**سېيىھەم:**

۱- تەنھا پىش دەستپىيىكىن و دواي تەوابۇونى دەۋامى فەرمى خودى ئەو قوتابخانەيە/كۆمەلگە پەروھردىيە/پەيمانگە حکومىيەكە مامۆستا/فەرمانبەرە حکومىيەكە كارى تىدا دەكتە، و دواي ئاگاداركىرنەوەي شوينى كارەكەي و بىن ئەوھى كارىگەرلى نەرىنى لە سەرئەركە كانى لە دامەزراوه حکومىيەكە ھەبىت، مامۆستايىان و فەرمانبەرەنەي ترى دامەزراوه پەروھردىيى حکومى مافيان ھەيە لە قوتابخانە و پەيمانگە ناھكومىيەكان كار بىكەن، ئەوھىش بەپىسى ماددهى (۶) شەش لە ياساى بەرزەفتى فەرمانبەرەنەي دەولەت و كەرتى گشتى.

بۇ نمونە، ئەگەر دەۋامى قوتابخانەيەكى حکومى كاتىزمىر (۸) ھەشت تا (۱۲) دوازدەي نیوھرۇ بۇو، ئەو كات مامۆستايىەكى ئەو قوتابخانەيە تەنھا پاش كاتىزمىر (۱۲) نیوھرۇ، و پاش ئاگاداركىرنەوەي بەرىۋەبەرى قوتابخانە حکومىيەكەي خۆى و بىن ئەوھى كارى نەرىنى لە سەر قوتابخانە حکومىيەكە ھەبىت، دەتوانىت لە قوتابخانەيەكى ناھكومى كار بىكتە. ياخود ئەگەر دەۋامى قوتابخانەيەك كاتىزمىر (۱۲) دوازدەي نیوھرۇ تا (۴) چوارى ئىوارە بۇو، ئەو كات مامۆستايىەكى ئەو قوتابخانەيە دەتوانىت پىش كاتىزمىر (۱۲) دوازدەي نیوھرۇ و پاش كاتىزمىر (۵) پىنچى ئىوارە لە قوتابخانەيەكى ناھكومى و بە مەرجە ناوبراوه كانى سەرەوە، كار بىكتە.

۲- دامەزراوه پەروھردىيى ناھكومى مافى نىيە مامۆستا و فەرمانبەرى ترى دامەزراوه پەروھردىيە حکومىيەكان پىش دەسپىك و پاش تەوابۇونى دەۋامى فەرمى ئەو دامەزراوه حکومىيە ئەو مامۆستايە/فەرمانبەرە كارى لېدەكتە، بەكار بىننەت.

۳- دامەزراوه پەروھردىيى ناھكومى مافى نىيە فەرمانبەرەنەي نىۋوھەزازەت و فەرمانبەرەنەي بەرىۋەبەرایەتىيە گشتىيەكان بەكار بىننەت.

ب- بەندى (شەشم) بۇ ماددهى (۲۹) زىياد دەكىيەت و بەم شىۋەيە خوارەوە:

شەشم: دامەزراوه پەروھردىيە ناھكومىيەكان، لە كاتى رېكلاامكىردن مافيان نىيە ناوى ئەو مامۆستا حکومىيەنە بەكار بىننەن كە لە لايەن دامەزراوه كەوه وەك وانەبىز بەكار دىن. ھەروەها دامەزراوه پەروھردىيە ناھكومىيەكان مافيان نىيە ناوى دامەزراوه حکومىيەكان لە كاتى رېكلاامكىردن بەكار بىننەن.

**بىست و يەك:**

أ- بىرگەي (سېيىھەم) و (پىنچەم و شەشم) لە ماددهى (۳۰) ھەموار دەكىيەت و بەم شىۋەيە خوارەوە: سېيىھەم: كارمەندانى دامەزراوه پەروھردىيى ناھكومى مافى پشۇويان ھەيە، ئەوپىش لە گرىيەستى نىوان دامەزراوه و كارمەند و پشتىبەست بە ياساى كار رېك دەخرىت.

پىنچەم: كاتىزمىرەكانى كاركىرنى مامۆستايىان و فەرمانبەرەنەي ترى دامەزراوه ناھكومىيەكان لە (۸) ھەشت كاتىزمىر لە رۇزىكىدا زىباتر نابىت. لە حالەتى كاركىرنى زىاتر وەك لەوھى لە گرىيەستە ھاتووھ، پىويسىتە دامەزراوه كە مافى ھەر كاتىزمىرەكى كاركىرنى زىادە بە مامۆستا/فەرمانبەرى پەيوەندىدار بىدات.

- ۱- نابیت کە مترين بپی موجھى مانگانەي مامۆستاي ھەميشەيى لە قوتاپخانە، خويىندگە و پەيمانگە ناھكومىيەكان كە متري بىت لە موجھى مامۆستاي گرىيەستى كەرتى گشتى بوارى پەروھردد.
  - ۲- نابیت کە مترين بپی موجھى مانگانەي مامۆستاي ھەميشەيى لە باخچەي مندالان كە متري بىت لە كە مترين موجھى (إسمى/بنەپەت) مامۆستاييانى باخچەي مندالانى كەرتى گشتى.
  - ۳- بپی موجھى مانگانەي كارمهندانەي ترى ھەميشەيى (نەك مامۆستاييان) لە دامەزراوە پەروھرددىيە ناھكومىيەكان بە پىى ياساي كار و رېنماييەكانى بىت.
  - ۴- پىيوىستە دامەزراوە پەروھرددىيە ناھكومىيەكان پابەند بن بە جىيەجىكىدى خالىەكانى (۱) و (۲) و (۳) ئەم بەندە. ئەم خالى ئەو دامەزراوانەش دەگرىيەتەوە كە پىشتر گرىيەستيان كردووە.
  - ب- بىرگەي (حەوتەم و دەيەم) لە ماددهى (۳۰) ھەلددەۋەشىتەوە.
- بىست و دۇو:** بەندى (دۇوھم) بۆ ماددهى (۳۱) زىاد دەكىت و بەم شىۋەيە خوارەوە:
- دۇوھم: گشت بەندە كانى ماددهى (۲۸ و ۲۹ و ۳۰) لە رۇزى بلاوبونەوەي رېنماييەكان لە (وهقایعی کوردستان) كاريان پىدەكىرىت. ئەو دامەزراوانەش كە پىشتر گرىيەستيان كردووە دەبىت گرىيەستەكانيان ھەموار بىكەنەوە و لەگەل ئەم رېنماييانە بىگۈنچىتن.

**بىست و سى:**

- أ- بىرگەي (يەكەم) ماددهى (۴۰) ھەموار دەكىت و بەم شىۋەيە خوارەوە:
- ب- بىرگەي (يەكەم) ماددهى (۳۰) و ئەم ماددهى.
- ۱- پىيوىستە گرىيەست لەنیوان دامەزراوەكە و ھەر كارمهندىكى دامەزراوەكە ھەبىت. دامەزراوە و كارمهند ئازادن لە رېيکەوتىن لە ھەر شىۋەيەك لە گرىيەست كە خۇيان بە چاكى دەزانىن، بە رەچاوكىدى حوكىمەكانى ماددهى (۳۰) و ئەم ماددهى.
- ۲- دەبىت كۆپىيەكى گرىيەستەكە لاي دامەزراوەكە و كارمهندەكە ھەبىت.
- ۳- دەبىت كۆپىيەكى گرىيەستەكان لە مانگى يەكەمى دامەزراندىن وەك ئاگادارى (نەك بۆ پەسەندىرىن) بىنېدرىت بۆ بەشى ياسايى بەرپۇھەرايەتى پەروھرددى پەيوەندىدار.
- ب- لە بەندى چوارەم و شەكانى (دواى كۆتاىى ھەر وەرزىكى خويىندەن) دەكىت بە (دواى كۆتاىى ھەر سالىكى خويىندەن).

- بىست و چوار:** خالى (۲) ئى بەندى (يەكەم) ماددهى (۴۳) ھەموار دەكىت و بەم شىۋەيە خوارەوە:
- ۱- پرۆگرامى دامەزراوەيەكى پەروھرددى نىيودەولەتى، كە لەلايەن بىنكەي سەرەكى دامەزراوە نىيودەولەتىيەكە پەسەند كراوە و ناوى لاي وەزارەت تۆماركراوە.

**بىست و پىنج:**

- أ- بەندى (دۇوھم) ماددهى (۴۵) ھەموار دەكىت:
- دۇوھم: بابەتكانى خويىندەن لە دامەزراوە پەروھرددىيە ناھكومىيە نىيودەولەتىي و بىانىيەكان، بەپىى ئەو پرۆگرامە دەبىت كە پىشتر پىشكەش بە وەزارەت كراوە و رەزامەندى پىن وەرگىراوە، بە رەچاوكىدى ئەوەي كە خويىندى زمانى كوردى و عەرەبى و ئائين دەبىت ھەبىت و بەپىى پرۆگرامى وەزارەت بىت. ھەرودەها دەبىت خويىندەن سەبارەت بە جوگرافيا و مېزۇوی كوردىستان لە پرۆگرامى دامەزراوەكە ھەبىت.
- ب- بەندى (سىيەم) زىاد دەكىت بەم شىۋەيە خوارەوە:

**سېيھم:** هەر دامەزراوه يەكى پەروھىدەيى ناھىكمى خۆمالى، دواى ئاگاداركۈدنەوەي وەزارەت، مافى زىادكۈدنى كات و بابهى تىخىنلىنى وەك بابهى تىكى زىدەكى بۆ پرۆگرامەكانى ھەيە، بەو مەرجەي كارىگەرى نەرپىنى لە سەر بە شەوانەي بابهى تە سەرەكىيە كانى خويىندەن نەبىت و لەگەل بەنە ما گشتىيە كان ناكۆك نەبىت.

**بىست و شەش:** بەندى (يەكەم) ماددهى (٤٦) ھەموار دەكىرىت بەم شىيەھەي خوارەوە: يەكەم: دامەزراوه پەروھىدەيى ناھىكمى مافى ھەيە بەو زمانەي خۆى دەھەيە وىت خويىندەن بەرپىوھ بىات، بە مەرجىك خويىندەن بابهى زمانى كوردى و زمانى عەرەبى لە گشت قۇناغەكاندا و بە پرۆگرامى وەزارەت تىيىدا بخويىنرىت. جىڭە لە وە وەزارەت مافى ھەيە بېيار بىات ھەر بابهى تىك كە پىويسىت بکات بە زمانى كوردى بخويىنرىت.

#### بىست و حەوت:

أ- بەندى (پىنجەم) ماددهى (٤٧) ھەموار دەكىرىت بەم شىيەھەي خوارەوە:

#### پىنجەم:

١- پىويسىتە ھەموو دامەزراوه پەروھىدەيى ناھىكمىيە كان، بۆ ھەر سالىكى خويىندەن (٥) پىنج كورسى بە خۆرایى بۆ مەندالى شەھيدان و ھاوسمەرەكانيان تەرخان بکات، بەو مەرجەي ئەو ۋەزارەت داواكارىيە ھەبىت.  
٢- پىويسىتە ھەموو دامەزراوه پەروھىدەيى ناھىكمىيە كان، بۆ ھەر سالىكى خويىندەن (٥) پىنج كورسى بە خۆرایى بۆ كەئەندامانى سەنگەر و مەندالەكانيان دابىن بکەن، بەو مەرجەي ئەو ۋەزارەت داواكارىيە ھەبىت.

ب- بەندى (نۆيەم) بۆ ماددهى (٤٧) زىياد دەكىرىت بەم شىيەھەي خوارەوە:

#### نۆيەم:

١- ھىچ دامەزراوه يەكى پەروھىدەيى ناھىكمى مافى نىيە قوتابى يان خويىندەرى دامەزراوه يەكى تر لە خويىندەن بەشدار بکات پىش ھىتىنى بەلگەنامەي گواستنەوە لەو دامەزراوه يەكى لىپى بۇوە.  
٢- دەبىت لە گشت دامەزراوه يەكى پەروھىدەيى كە قوتابى/خويىندەرى خاوهەن پىداويسىتى تايىبەتى تىيدا يە ژۇورى سەرچاوهەكان ھەبىت، كە تىدا پىداويسىتىيە كانى خويىندەنى تايىبەتى تىايىدا بىت و جىڭە لە وە دەبىت مامۆستاي تايىبەت بۆ ئەو قوتابىانە دايىن بکىرىت.

**بىست و ھەشت:** بەندى (چوارەم) بۆ ماددهى (٤٨) زىياد دەكىرىت بەم شىيەھەي خوارەوە.

**چوارەم:** ئەركە لە سەر دامەزراوه پەروھىدەيى ناھىكمىيە كان لە كاتى ئەزمۇونەكان رەچاوى قوتابى و خويىندەرى خاوهەن پىداويسىتى تايىبەت بکەن.

**بىست و نۆ:** بىرگەي (سېيھم) ماددهى (٤٩) ھەموار دەكىرىت و بەم شىيەھەي خوارەوە:

**سېيھم:** قوتابخانە و خويىندەنگا ناھىكمىيە خۆمالىيە كان ھەمان كلىيىشەي بىروانامە فەرمىيە كانى وەزارەت، بەلام بە لۆگۈي خۆيانەوە، بۆ بەدەستھىتىنى بىروانامە و گواستنەوە بەكار دېئىن.

**س:** بىرگەي (دووەم) ماددهى (٥٠) ھەموار دەكىرىت بەم شىيەھەي خوارەوە:

**دووەم:** قوتابخانە و خويىندەنگا ناھىكمىيە نىودەولەتىيە كان بەشدارى لە يەكتىك يان زىاتر لە تاقىيىكىنەوە جىهانىيە كان دەكەن، كە لىزىنەيەكى وەزارەت بە ھەماھەنگى لەگەل ئەنجومەنلى وەزىران سالانە و پىش دەستپېيىكى سالى خويىندەن بېيارى لە سەر دەدەن.

**س و يەك:** أ- بەندى (يەكەم) ماددەي (٥٤) ھەموار دەكىرىت بەم شىۋەيەي خوارەوە: يەكەم:

أ- ھەدامەزراوەيەكى پەروەردەيى ناھىكمى خۆمآلى، ما فى سالنامەي خويىندى تايىەت بە خۆى ھەيە، بە مەرجىيەك لە سالنامەي خويىندى دامەزراوە پەروەردەيە حىومىيەكان كەمتر نەبىت و سالنامەكە لەگەل كاتى تاقىكىردنەوە كانى كۆتاىى وەرزى يەكەم و كۆتاىى وەرزى دووھم لە دامەزراوە پەروەردەيە حىومىيەكان و لەگەل كاتى تاقىكىردنەوە كانى نىشتىمانى و وەزارى و خولى يەكەم و خولى دووھم ناكۆك نەبىت. دەبىت سالنامەكە پېش كۆتاىيەتلى مانگى (٨) ھەشت ئاشكرا بکىرىت.

ب- دەبىت ھەموو دامەزراوەيەكى پەروەردەيى خۆمآلى و نىيودەولەتى و بىيانى، پېش كۆتاىيەتلى مانگى ھەشت، سالنامەي خويىندى خۆى و خشتهى دابەشكەرنى بەشەوانە كانى خويىندىن لە ھەفتەيەكدا، و خشتهى دابەشكەرنى بىرگە كانى خويىندىن بەسەر ھەردوو وەرزى خويىندىن، بۇ وەزراحت وەك زانىارى بنىرىت.

ب- خالى (٧) بۇ بەندى (پىئىنجەم) زىياد دەكىرىت بەم شىۋەيەي خوارەوە:

٧- پشۇرى جەڙنەكان.

**س و دوو:** ماددەي (٥٥) ھەموار دەكىرىت و بەم شىۋەيەي خوارەوە: ماددەي (٥٥): رېكارەكانى گواستنەوە قوتايان و خويىندىكاران لە دامەزراوەي پەروەردەيى حىومى بۇ ناھىكمى خۆمآلى و نىيودەولەتى/بىيانى:

يەكەم: گواستنەوە لە دامەزراوەي پەروەردەيى حىومى بۇ دامەزراوەي پەروەردەيى ناھىكمى خۆمآلى:  
أ- قوتايبى پۆللى يەكەمى بەنەرەتى تا خويىندىكارى پۆللى دەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە قوتايخانە و خويىندىنگايەكى حىومى بۇ قوتايخانە و خويىندىنگايەكى ناھىكمى خۆمآلى بگوازىتەوە، بە مەرجىيەك:  
أ- قوتايبى/خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستەينانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوە ناھىكمىيەكە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە دامەزراوە حىومىيەكە لىيى دەپروات بۇ دامەزراوە ناھىكمىيە خۆمآلېيەكە بۇي دەچىت، بىات.

٢- گواستنەوەكە پېش كۆتاىيەتلى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭە لەوە قوتايبى/خويىندىكار لە بارودۇخى تايىەتدا كە وەزارەت پىشوهختە دىيارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە ھەرچەندە لە مانگىيەك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بۇوبىت.

ب- خويىندىكارى پۆللى يازادەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە خويىندىنگايەكى حىومى بۇ خويىندىنگايەكى ناھىكمى خۆمآلى بگوازىتەوە، بە مەرجىيەك:

١- خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستەينانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە خويىندىنگا ناھىكمىيەكە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە خويىندىنگا حىومىيەكە لىيى دەپروات بۇ خويىندىنگا ناھىكمىيە خۆمآلېيەكە بۇي دەچىت، بىات.

٢- گواستنەوەكە پېش كۆتاىيەتلى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت.  
پ- خويىندىكارى پۆللى دوازدەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە خويىندىنگايەكى حىومى بۇ خويىندىنگايەكى ناھىكمى خۆمآلى بگوازىتەوە، بە مەرجىيەك:

١- خويىندىنگا حىومىيەكە راپىز بىت، و ھەروەها خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستەينانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە خويىندىنگا ناھىكمىيەكە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە خويىندىنگا حىومىيەكە لىيى دەپروات بۇ خويىندىنگا ناھىكمىيە خۆمآلېيەكە بۇي دەچىت، بىات.

- گواستنەوەكە پىش كۆتابىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. لە حالتى گواستنەوەي خويىندىكار بۇ قەزايىھەكى تر دەكىرىت گواستنەوەكە پاشتىر بىت.

ت- خويىندىكارى پۇلى يەكەم تا پۇلى پىنجەمى پەيمانگە دەتوانىت لە پەيمانگە يەكى حکومى بۇ پەيمانگە يەكى ناھىكمى خۆمالى بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

1- خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستهينانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە پەيمانگە ناھىكمىيەكە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە پەيمانگە حکومىيەكە لىنى دەرپوات بۇ پەيمانگە ناھىكمىيە خۆمالىيەكە بۇيى دەچىت، بىات.

2- گواستنەوەكە پىش كۆتابىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جەڭ لەوە خويىندىكار لە بارودۇخى تايىھەتدا كە وەزارەت پىشوهختە ديارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بوبىيت.

دووھم: گواستنەوە لە دامەزراوهى پەروھرەدەيى حکومى بۇ دامەزراوهى پەروھرەدەيى ناھىكمى نىيودەولەتى/بىانى:

أ- قوتابى پۇلى يەكەمى بىنەرەتى تا خويىندىكارى پۇلى دەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە قوتابخانە / خويىندىنگايەكى حکومى بۇ قوتابخانە/خويىندىنگايەكى ناھىكمى نىيودەولەتى بىانى بگوازىتەوە بە مەرجىك:

1- قوتابى/خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستهينانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە قوتابخانە/خويىندىنگا ناھىكمىيەكە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە قوتابخانە/خويىندىنگا حکومىيەكە لىنى دەرپوات بۇ قوتابخانە/خويىندىنگا ناھىكمىيە خۆمالىيەكە بۇيى دەچىت، بىات.

2- گواستنەوەكە پىش كۆتابىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جەڭ لەوە قوتابى/خويىندىكار لە بارودۇخى تايىھەتدا كە وەزارەت پىشوهختە ديارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بوبىيت.

3- قوتابخانە/خويىندىنگا ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكە/بىانىيەكە راپى بىت.

4- قوتابخانە/خويىندىنگا ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكە/بىانىيەكە، ھەلسەنگاندىن بۇ ئاستى زانستى قوتابى / خويىندىكار بىكەت سەبارەت بەھەي كە ئاستى زانستى قوتابىيەكە/خويىندىكارەكە بەرزە و دەتوانىت شان بەشانى خويىندىكارانى ھاپۇلى لە قوتابخانە/خويىندىنگا ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكە/بىانىيەكە بەرددەۋام بىت

ب- خويىندىكارى پۇلى يازدەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە خويىندىنگايەكى حکومى بۇ خويىندىنگايەكى ناھىكمى نىيودەولەتى/بىانى بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

1- خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستهينانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە خويىندىنگا ناھىكمىيەكە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە خويىندىنگا حکومىيەكە لىنى دەرپوات بۇ خويىندىنگا ناھىكمىيە خۆمالىيەكە بۇيى دەچىت، بىات.

2- گواستنەوەكە پىش كۆتابىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت.

3- ھەلسەنگاندىن بۇ ئاستى زانستى خويىندىكارەكە لە لايەن خويىندىنگا ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكە/بىانىيەكە كرابىيەت كە ئاستى زانستى خويىندىكارەكە بەرزە و دەتوانىت شان بەشانى خويىندىكارانى ھاپۇلى لە خويىندىنگا ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكە/بىانىيەكە بەرددەۋام بىت.

پ- خويىندىكارى پۇلى دوازدەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە خويىندىنگايەكى حکومى بۇ خويىندىنگايەكى ناھىكمى نىيودەولەتى/بىانى بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

۱- خویندنگا حکومیه که رازی بیت، و هرودها خویندکار له ماوهی (۷) حهوت رۆز له رۆزی به دهستهینانی و هرگیرانی سهرهتایی (مهبدئی) له خویندنگا ناحکومیه که، به لگه نامه گواستنه و له خویندنگا حکومیه که لیس دهروات بو خویندنگا ناحکومیه خۆمالییه که بۆ ده چیت، بیات.

۲- گواستنه وله که پیش کوتاییهاتنی مانگی يه که می سالی خویندن بیت.

۳- هه لسه نگاندن بو ئاستی زانستی خویندکاره که له لایه ن خویندنگا ناحکومیه نیوده وله تیبه که /بیانیه که کرابیت که ئاستی زانستی خویندکاره که به رزه و ده توانيت شان به شانی خویندکارانی هاوپولی له خویندنگا ناحکومیه نیوده وله تیبه که /بیانیه که به رده وام بیت.

ت- خویندکاری پۆلی يه که می تا پۆلی پینجه می په يمانگه ده توانيت له په يمانگه يه کی حکومی بو په يمانگه يه کی ناحکومی نیوده وله تی /بیانی بگوازیته وله، به مهرجیک:

۱- خویندکار له ماوهی (۷) حهوت رۆز، له رۆزی به دهستهینانی و هرگیرانی سهرهتایی (مهبدئی) له په يمانگا ناحکومیه که، به لگه نامه گواستنه وله په يمانگا حکومیه که لیس دهروات بو په يمانگا ناحکومیه خۆمالییه که بۆ ده چیت، بیات.

۲- گواستنه وله که پیش کوتاییهاتنی مانگی يه که می سالی خویندن بیت. جگه له وه خویندکار له بارودۆخى تایبه تدا که وەزارەت پیشوه خته دیاری کردوون، ده توانيت بگوازیته وله هرچه نده له مانگیک زیاتر بە سەر سالی خویندن تیپه ر بوبیت.

۳- هه لسه نگاندن بو ئاستی زانستی خویندکاره که له لایه ن په يمانگه ناحکومیه نیوده وله تیبه که /بیانیه که کرابیت که ئاستی زانستی خویندکاره که به رزه و ده توانيت شان به شانی خویندکارانی هاوپولی له په يمانگه ناحکومیه نیوده وله تیبه که /بیانیه که به رده وام بیت.

**س و سییم:** ماددهی (۵۶) هه موار ده کریت و بهم شیوه یه خواره وله ماددهی (۵۶): ریکاره کانی گواستنه وھی قوتابیان و خویندکاران له دامه زراوهی په روه رده یی ناحکومی خۆمالی و نیوده وله تی بو حکومی.

یه که م: گواستنه وله دامه زراوهی په روه رده یی ناحکومی خۆمالی بو حکومی:

۱- قوتابی پۆلی يه که می بنەرەتی تا خویندکاری پۆلی يازده یه می ئاماذه یی ده توانيت له قوتابخانه / خویندنگایه کی ناحکومی خۆمالی بو قوتابخانه / خویندنگایه کی حکومی بگوازیته وله، به مهرجیک:

۱- قوتابی / خویندکار له ماوهی (۷) حهوت رۆز، له رۆزی به دهستهینانی و هرگیرانی سهرهتایی (مهبدئی) له قوتابخانه / خویندنگا حکومیه که، به لگه نامه گواستنه وله قوتابخانه / خویندنگا ناحکومیه که لیس دهروات بو قوتابخانه / خویندنگا حکومیه که بۆ ده چیت، بیات.

۲- گواستنه وله که پیش کوتاییهاتنی مانگی يه که می سالی خویندن بیت. جگه له وه قوتابی / خویندکار له بارودۆخى تایبه تدا که وەزارەت پیشوه خته دیاری کردوون، ده توانيت بگوازیته وله هرچه نده له مانگیک زیاتر بە سەر سالی خویندن تیپه ر بوبیت.

۳- پیش گواستنه وله، ده بیت قوتابی / خویندکار نوسراوی ئەستۆپاکی له دامه زراوه ناحکومیه که بو دامه زراوه حکومیه که بیات.

ب- خویندکاری پۆلی دوازده یه می ئاماذه یی ده توانيت له خویندنگایه کی ناحکومی خۆمالی بو خویندنگایه کی حکومی بگویزیته وله، به مهرجیک:

۱- خویندکار له ماوهی (۷) حهوت رۆز، له رۆزی به دهستهینانی و هرگیرانی سهرهتایی (مهبدئی) له خویندنگا حکومیه که، به لگه نامه گواستنه وله خویندنگا ناحکومیه خۆمالییه که بو خویندنگا حکومیه که بۆ ده چیت، بیات.

- گواستنەوە كە پىش كۆتاپىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت.  
 - گواستنەوە، دەبىت خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە خويىندىغا ناھىمەيە كە بۆ خويىندىغا حىمەيە كە بىات.

پ- خويىندىكارى پەيمانگەي ناھىمەي خۆمالى ناتوانىت بۆ پەيمانگەي حىمەي بگوازىتەوە.  
 ت- ئەگەر قوتاپىيەك/ خويىندىكارىك لە دامەزراوه يەكى حىمەزراوه يەكى ناھىمەي خۆمالى، ئەو كات تەنها پاش تىپەركەنلىك بۆلۈك بە سەركەوتۇرى لە دامەزراوه ناھىمەي خۆمالىيە كە دەتوانىت بۆ دامەزراوه يەكى حىمەي بگوازىتەوە.

دۇوەم: گواستنەوە لە دامەزراوه پەروەردەيى ناھىمەي نىودەولەتى/ بىانى بۆ حىمە:  
 أ- قوتابى پۆلى يەكەمى بىنەرەتى تا خويىندىكارى پۆلى دەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە قوتابخانەيەك/ خويىندىنگايە كى ناھىمەي نىودەولەتى/ بىانى بۆ قوتابخانەيەك/ خويىندىگەيە كى حىمە بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

1- قوتابى/ خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستھەننانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە قوتابخانە/ خويىندىگە حىمەيە كە خوازىبارە بۆي بچىت، بەلگەنامەي گواستنەوە لە قوتابخانە/ خويىندىغا ناھىمەي نىودەولەتىيە كە/ بىانىيە كە بۆ/ قوتابخانە/ خويىندىنگا حىمەيە كە بۆي دەچىت، بىات.

2- گواستنەوە كە پىش كۆتاپىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جەڭ لەوە قوتابى/ خويىندىكار لە بارودۇخى تايىەتدا كە وزارەت پىشوهختە دىاريى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بوبىت.

3- پىش گواستنەوە، دەبىت قوتابى/ خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوه ناھىمەي نىودەولەتى/ بىانىيە كە بۆ دامەزراوه حىمەيە كە بىات.

4- قوتابخانە/ خويىندىنگا حىمەيە كە، ھەلسەنگاندىن بۆ ئاستى زانستى قوتابى/ خويىندىكار بکات سەبارەت بەوهى كە ئاستى زانستى قوتاپىيە كە/ خويىندىكارە كە بەرزە و دەتوانىت شان بە شانى خويىندىكارانى ھاوپۆلى لە قوتابخانە/ خويىندىنگا حىمەيە بەرددوام بىت.

ب- خويىندىكارى پۆلى يازىدەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە خويىندىنگايە كى ناھىمەي نىودەولەتى/ بىانى بۆ خويىندىگەيە كى حىمە بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

1- خويىندىكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستھەننانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە خويىندىنگا حىمەيە كە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە خويىندىنگا ناھىمەي نىودەولەتىيە كە/ بىانىيە كە بۆ خويىندىنگا حىمەيە كە بۆي دەچىت، بىات.

2- گواستنەوە كە پىش كۆتاپىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. پاش ئەو ماوهىيە مافى گواستنەوەي بۆ خويىندىنگەيە كى تر لە ھەمان قەزا نىيە.

3- پىش گواستنەوە، دەبىت خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوه ناھىمەي نىودەولەتى/ بىانىيە كە بۆ دامەزراوه حىمەيە كە بىات.

4- خويىندىنگا حىمەيە كە ھەلسەنگاندىن بۆ ئاستى زانستى خويىندىكار بکات سەبارەت بەوهى كە ئاستى زانستى خويىندىكارە كە بەرزە و دەتوانىت شان بە شانى خويىندىكارانى ھاوپۆلى لە خويىندىنگا حىمەيە كە بەرددوام بىت.

پ- خويىندىگارى پۆلى دوازدەيەمى ئامادەيى خويىندىگايەكى ناھىكمى نىيودەولەتى/بىانى ناتوانىت بۆ خويىندىگايەكى حىكمى لە هەمان قەزا بگوازىتەوە.

ت- خويىندىگارى پەيمانگەي ناھىكمى نىيودەولەتى/بىانى ناتوانىت بۆ پەيمانگەي حىكمى بگوازىتەوە.

ج- ئەگەر قوتابىيەك/ خويىندىكارىك لە دامەزراوهىيەكى حىكمى گوازرابىتەوە بۆ دامەزراوهىيەكى ناھىكمى نىيودەولەتى/بىانى، تەنها پاش تىپەركىدى پۆلىك بە سەركە تۈۋىي لە دامەزراوه ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكە/بىانىيەكە دەتowanىت بۆ دامەزراوهىيەكى حىكمى بگوازىتەوە، بە رەچاوكىدى خالەكانى سەرەتە ئەم بەندە.

**سى و چوار :** ماددهى (۵۷) ھەموار دەكربىت و بەم شىّوهىيە خوارەوە:

ماددهى (۵۷): رېكارەكانى گواستنەوەي قوتابيان و خويىندىكاران لە دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى خۆمالى و نىيودەولەتى/بىانى بۆ ناھىكمى خۆمالى و نىيودەولەتى/بىانى يەكەم: گواستنەوە لە دامەزراوهى پەروەردەيى ناھىكمى خۆمالى بۆ ناھىكمى خۆمالى:

أ- قوتابى پۆلى يەكەمى بىنەرەتى تا خويىندىكارى پۆلى يازدەيەمى ئامادەيى دەتowanىت لە قوتابخانەيەك و خويىندىگايەكى ناھىكمى خۆمالى بۆ قوتابخانە و خويىندىگايەكى ناھىكمى خۆمالى تر بگوازىتەوە، بە مەرجىيەك:

۱- قوتابى/ خويىندىكار لە ماوهى (۷) حەوت رۇز، لە رۇزى بەدەستەپەنائى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە قوتابخانە/ خويىندىگا ناھىكمىيە خۆمالىيەكى خوازىيارە بۆي بىرات، بەلگەنامەي گواستنەوە لە قوتابخانە/ خويىندىگا ناھىكمىيەكى لىنى بۇوه بۆ قوتابخانە/ خويىندىگە حىكمىيە خۆمالىيەكى خوازىيارە بۆي بچىت، بىات.

۲- گواستنەوەكە پىش كۆتاپىيەاتنى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭ لە وە قوتابى/ خويىندىكار لە بارودۇخى تايىيەتدا كە وەزارەت پىشوهختە دىاريى كردوون، دەتowanىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بۇوبىت.

۳- پىش گواستنەوە، دەبىت قوتابى/ خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوه ناھىكمىيەكى لىنى دەرۋات بۆ دامەزراوه ناھىكمىيەكى خوازىيارە بۆي بچىت، بىات.

ب- خويىندىكارى پۆلى دوازدەيەمى ئامادەيى دەتowanىت لە خويىندىگايەكى ناھىكمى خۆمالى بۆ خويىندىگايەكى ناھىكمى خۆمالى تر بگوازىتەوە، بە مەرجىيەك:

۱- خويىندىكار لە ماوهى (۷) حەوت رۇز، لە رۇزى بەدەستەپەنائى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە خويىندىگا ناھىكمىيە خۆمالىيەكى خوازىيارە بۆي بىرات، بەلگەنامەي گواستنەوە لە خويىندىگە ناھىكمىيەكى لىنى بۇوه بۆ خويىندىگا حىكمىيەكى خوازىيارە بۆي بچىت، بىات.

۲- گواستنەوەكە پىش كۆتاپىيەاتنى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. لە حالەتى گواستنەوە خويىندىكار بۆ قەزايەكى تر دەكربىت گواستنەوەكە پاشتىر بىت.

۳- پىش گواستنەوە، دەبىت خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە خويىندىگا ناھىكمىيەكى لىنى دەرۋات بۆ خويىندىگا ناھىكمىيەكى بۆي بچىت، بىات.

پ- خويىندىكارى پۆلى يەكەم تا پۆلى پىنچەمى پەيمانگەي ناھىكمى خۆمالى دەتowanىت بۆ پەيمانگەيەكى ناھىكمى خۆمالى تر بگوازىتەوە، بە مەرجىيەك:

- ١- خويىندكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستھىناني وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە پەيمانگە ناھىكمىيەكەي خوازىارە بۆي بچىت، بەلگەنامەي گواستنەوە لە پەيمانگە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي لى دەرۋات بۆ پەيمانگە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي خوازىارە بۆي بچىت، ببات.
  - ٢- گواستنەوەكە پىش كۆتاپىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭ لەوە خويىندكار لە بارودۇخى تايىبەتدا كە وەزارەت پېشىۋەختە ديارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىيىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بوبىيت.
  - ٣- پىش گواستنەوە، دەبىت خويىندكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە پەيمانگە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي لىسى دەرۋات بۆ پەيمانگە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي بۆي دەچىت، ببات.
- دەۋەم: گواستنەوە لە دامەزراوە پەرەرەدەيى ناھىكمى خۆمالى بۆ ناھىكمى نىيودەولەتى/بىيانى:
- أ- قوتابى پۆلى يەكەمى بىنەرەتى تا خويىندكارى پۆلى يازادەيەمى ئاماھىيە دەتوانىت لە قوتابخانەيەك/خويىندىنگايەكى ناھىكمى خۆمالى بۆ قوتابخانە و خويىندىنگايەكى ناھىكمى نىيودەولەتى بگوازىتەوە، بە مەرجىيە:
  - ١- قوتابى/خويىندكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستھىناني وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوە ناھىكمىيە نىيودەولەتىيە/بىيانىيەكەي خوازىارە بۆي بچىت، بەلگەنامەي گواستنەوە لە دامەزراوە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي لىسى بووه بۆ قوتابخانە/خويىندىنگە ناھىكمىيە نىيودەولەتىيە/بىيانىيەكەي خوازىارە بۆي بچىت، ببات.
  - ٢- گواستنەوەكە پىش كۆتاپىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭ لەوە قوتابى و خويىندكار لە بارودۇخى تايىبەتدا كە وەزارەت پېشىۋەختە ديارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىيىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بوبىيت.
  - ٣- پىش گواستنەوە، دەبىت قوتابى/خويىندكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوە ناھىكمىيەكەي لىسى دەرۋات بۆ دامەزراوە ناھىكمىيەكەي بۆي دەچىت، ببات.
- ب- خويىندكارى پۆلى دوازدەيەمى ئاماھىيە دەتوانىت لە خويىندىنگايەكى ناھىكمى خۆمالى بۆ خويىندىنگايەكى ناھىكمى نىيودەولەتى/بىيانى بگوازىتەوە، بە مەرجىيە:
- ١- خويىندكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى بەدەستھىناني وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوە ناھىكمىيە نىيودەولەتىيە/بىيانىيە خوازىارە بۆي بچىت، بەلگەنامەي گواستنەوە لە دامەزراوە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي لىسى بووه بۆ قوتابخانە/خويىندىنگە ناھىكمىيە نىيودەولەتىيە/بىيانىيەكەي خوازىارە بۆي بچىت، ببات.
  - ٢- گواستنەوەكە پىش كۆتاپىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. لە حالەتى گواستنەوە خويىندكار بۆ قەزايىكى تر دەكىرىت گواستنەوەكە پاشتىر بىت.
  - ٣- پىش گواستنەوە، دەبىت خويىندكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە خويىندىنگە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي لىسى دەرۋات بۆ خويىندىنگە ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكەي بۆي دەچىت، ببات.
- پ- خويىندكارى پۆلى يەكەم تا پۆلى پىنچەمى پەيمانگەنى ناھىكمى خۆمالى دەتوانىت بۆ پەيمانگەيەكى ناھىكمى نىيودەولەتى بگوازىتەوە، بە مەرجىيە:
- ١- خويىندكار لە ماوهى (٧) حەوت رۆز، لە رۆزى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە پەيمانگە ناھىكمىيە نىيودەولەتىيەكە/بىيانىيەكە، بەلگەنامەي گواستنەوە لە پەيمانگە ناھىكمىيە خۆمالىيەكەي لى دەرۋات بۆ پەيمانگە ناھىكمىيە نىيودەولەتىيە/بىيانىيە بۆي دەچىت، ببات.

- گواستنەوە كە پىش كۆتايىها تى مانگى يە كەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭ لە وە خويىندىكار لە بارودۇخى تايىبەتدا كە وزارەت پىشوهختە ديارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بۇوبىت.

- پىش گواستنەوە، دەبىت خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاکى لە پەيمانگە ناھىكمىيە خۆمەللىيە كەى لىنى دەرپوات بۇ پەيمانگە ناھىكمىيە كەى بۇي دەچىت، بىات. سىيىھەم: گواستنەوە لە دامەزراوە پەرەردەبى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى بۇ دامەزراوە يە كى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى تر.

أ- قوتابى پۆلى يە كەمى بىنهەرەتى تا خويىندىكارى پۆلى يازىدەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە قوتابخانەيەك / خويىندىگايە كى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى بۇ قوتابخانە و خويىندىگايە كى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى تر بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

1- قوتابى / خويىندىكار لە ماوەي (7) حەوت رۇز، لە رۇزى بە دەستھېنانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوە ناھىكمىيە نىيۇدەولەتىيە / بىانىيە كەى خوازىيارە بۇي بچىت، بە لىگەنامەي گواستنەوە لە دامەزراوە ناھىكمىيە كەى لىنى بۇوە بۇ دامەزراوە ناھىكمىيە نىيۇدەولەتىيە / بىانىيە كەى خوازىيارە بۇي بچىت، بىات.

2- گواستنەوە كە پىش كۆتايىها تى مانگى يە كەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭ لە وە قوتابى و خويىندىكار لە بارودۇخى تايىبەتدا كە وزارەت پىشوهختە ديارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بۇوبىت.

3- پىش گواستنەوە، دەبىت قوتابى / خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاکى لە دامەزراوە ناھىكمىيە كەى لىنى دەرپوات بۇ دامەزراوە ناھىكمىيە كەى بۇي دەچىت، بىات.

ب- خويىندىكارى پۆلى دوازىدەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە خويىندىگايە كى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى بۇ خويىندىگايە كى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى تر بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

1- خويىندىكار لە ماوەي (7) حەوت رۇز، لە رۇزى بە دەستھېنانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوە ناھىكمىيە نىيۇدەولەتىيە / بىانىيە كەى خوازىيارە بۇي بچىت، بە لىگەنامەي گواستنەوە لە دامەزراوە ناھىكمىيە كەى لىنى بۇوە بۇ دامەزراوە ناھىكمىيە نىيۇدەولەتىيە / بىانىيە كەى خوازىيارە بۇي بچىت، بىات.

2- گواستنەوە كە پىش كۆتايىها تى مانگى يە كەمى سالى خويىندىن بىت.

3- پىش گواستنەوە، دەبىت خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاکى لە دامەزراوە ناھىكمىيە كەى لىنى دەرپوات بۇ دامەزراوە ناھىكمىيە كەى بۇي دەچىت، بىات.

پ- خويىندىكارى پۆلى يە كەم تا پىنچەمى پەيمانگە دەتوانىت لە پەيمانگە يە كى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى بۇ پەيمانگە يە كى ناھىكمى نىيۇدەولەتى / بىانى تر بگوازىتەوە، بە مەرجىك:

1- خويىندىكار لە ماوەي (7) حەوت رۇز، لە رۇزى بە دەستھېنانى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوە ناھىكمىيە نىيۇدەولەتىيە / بىانىيە كەى خوازىيارە بۇي بچىت، بە لىگەنامەي گواستنەوە لە دامەزراوە ناھىكمىيە كەى لىنى بۇوە بۇ دامەزراوە ناھىكمىيە نىيۇدەولەتىيە / بىانىيە كەى خوازىيارە بۇي بچىت، بىات.

2- گواستنەوە كە پىش كۆتايىها تى مانگى يە كەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭ لە وە خويىندىكار لە بارودۇخى تايىبەتدا كە وزارەت پىشوهختە ديارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بۇوبىت.

۳- پىش گواستنەو، دەبىت خويىندكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوه ناھكومىيەكەي لېى دەپرات بۇ دامەزراوه ناھكومىيەكەي بۇي دەچىت، بىات.

چوارەم: گواستنەو لە دامەزراوهدى پەرەردەبى ناھكومى نىودەولەتى / بىانى بۇ دامەزراوهدىكى ناھكومى خۆمالى.

أ- قوتابى پۇلى يەكەمى بىنهەتنى تا خويىندكارى پۇلى يازادەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە قوتابخانەيەك/ خويىندنگايەكى ناھكومى نىودەولەتى / بىانى بۇ قوتابخانە و خويىندنگايەكى ناھكومى خۆمالى بگوازىتەو، بە مەرجىك:

۱- قوتابى/ خويىندكار لە ماوهى (۷) حەوت رۇز، لە رۇزى بەدەستەپەنائى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوه ناھكومىيە خۆمالىيەكەي خوازىارە بۇي بچىت، بەلگەنامەي گواستنەو لە دامەزراوه ناھكومىيە نىودەولەتى / بىانىيەكەي لېى بۇوه بۇ دامەزراوه ناھكومىيە خۆمالىيەكەي خوازىارە بۇي بچىت، بىات.

۲- گواستنەو كە پىش كۆتاپىيەتىنى مانگى يەكەمى سالى خويىندن بىت. جەڭ لەوە قوتابى و خويىندكار لە بارودۇخى تايىەتدا كە وەزارەت پىشۇھەختە دىيارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەو ھەرچەندە لە مانگىك زیاتر بەسەر سالى خويىندن تىپەر بوبىت.

۳- پىش گواستنەو، دەبىت قوتابى/ خويىندكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوه ناھكومىيەكەي لېى دەپرات بۇ دامەزراوه ناھكومىيەكەي بۇي دەچىت، بىات.

۴- قوتابخانە/ خويىندنگا حکومىيەكە، ھەلسەنگاندىن بۇ ئاستى زانسىتى قوتابى/ خويىندكار بکات سەبارەت بەوهى كە ئاستى زانسىتى قوتابىيەكە/ خويىندكارەكە بەرزە و دەتوانىت شان بە شانى خويىندكارانى ھاپۇلى لە قوتابخانە/ خويىندنگا حکومىيەكە بەرەدەوام بىت.

ب- خويىندكارى پۇلى دوازدەيەمى ئامادەيى دەتوانىت لە خويىندنگايەكى ناھكومى نىودەولەتى / بىانى بۇ خويىندنگايەكى ناھكومى خۆمالى بگوازىتەو، بە مەرجىك:

۱- خويىندكار لە ماوهى (۷) حەوت رۇز، لە رۇزى بەدەستەپەنائى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوه ناھكومىيە خۆمالىيەكەي خوازىارە بۇي بچىت، بەلگەنامەي گواستنەو لە دامەزراوه ناھكومىيە نىودەلەتىيە/ بىانىيەكەي لېى بۇوه بۇ دامەزراوه ناھكومىيە خۆمالىيەكەي خوازىارە بۇي بچىت، بىات.

۲- گواستنەو كە پىش كۆتاپىيەتىنى مانگى يەكەمى سالى خويىندن بىت.

۳- پىش گواستنەو، دەبىت خويىندكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوه ناھكومىيەكەي لېى دەپرات بۇ دامەزراوه ناھكومىيەكەي بۇي دەچىت، بىات.

۴- خويىندنگا حکومىيەكە، ھەلسەنگاندىن بۇ ئاستى زانسىتى خويىندكار بکات سەبارەت بەوهى كە ئاستى زانسىتى خويىندكارەكە بەرزە و دەتوانىت شان بە شانى خويىندكارانى ھاپۇلى لە خويىندنگا حکومىيەكە بەرەدەوام بىت.

پ- خويىندكارى پۇلى يەكەم تا پىنجەمى پەيمانگە دەتوانىت لە پەيمانگەيەكى ناھكومى نىودەولەتى / بىانى بۇ پەيمانگەيەكى ناھكومى خۆمالى بگوازىتەو، بە مەرجىك:

۱- خويىندكار لە ماوهى (۷) حەوت رۇز، لە رۇزى بەدەستەپەنائى وەرگىرانى سەرەتايى (مەبدەئى) لە دامەزراوه ناھكومىيە خۆمالىيەكەي خوازىارە بۇي بچىت، بەلگەنامەي گواستنەو لە دامەزراوه ناھكومىيەكەي لېى بۇوه بۇ دامەزراوه ناھكومىيە خۆمالىيەكەي خوازىارە بۇي بچىت، بىات.

- گواستنەوە كە پىش كۆتابىيەتى مانگى يەكەمى سالى خويىندىن بىت. جىڭ لە وە خويىندىكار لە بارودۇخى تايىبەتدا كە وەزارەت پىشوهختە دىيارىيى كردوون، دەتوانىت بگوازىتەوە هەرچەندە لە مانگىك زىاتر بەسەر سالى خويىندىن تىپەر بۇوېت.

- پىش گواستنەوە، دەبىت خويىندىكار نوسراوى ئەستۆپاكى لە دامەزراوه ناھىكمىيە كە لىپى دەرۋات بۆ دامەزراوه ناھىكمىيە كە بۇي دەچىت، بىات.

**س و پىنج:** بەندى (دۇوھم) ماددەسى (۵۹) ھەلدىھەشىتەوە.

**س و شەش:** بەندى (دۇوھم) ماددەسى (۶۰) شەست گوازراوه تەوە بۆ ماددەسى (۲۶) بىست و شەش.

**س و حەوت:**

- بەندى (دۇوھم) ماددەسى (۶۲) ھەموار دەكىت بەم شىيەھىي خوارەوە:

**دۇوھم:**

- دەبىت گشت قوتاپخانەيەكى بەنھەرەتى ناھىكمى نوئى كە دادەمەززىت، لە سالى يەكەمى دامەزرااندىدا ئامادەبىت بەلايەنى كەم پۆلەكانى يەك تا سى بکاتەوە.

- دەبىت گشت قوتاپخانەيەكى بەنھەرەتى ناھىكمى، پاش (۶) شەش سال لە دامەزرااندى گشت پۆلەكانى يەكەم تا شەشەمى ھەبىت.

ب- بەندى (ھەشتەم) و (نۆيەم) بۆ ماددەسى (۶۲) زىاد دەكىت، و بەم شىيەھىي خوارەوە:

**ھەشتەم:** دەبىت كۆمەلگاي پەروھەدىيى لە سالى يەكەمى دامەزرااندى مندالان، و بە لايەنى كەم قوتاپيانى پۆلى يەكەم تا سىيەھى قۇناغى بەنھەرەتى و خويىندىكارانى پۆلى دەيەم و يازدەيەم لە خۆ بىگىت بۇ ئەھەي لە سالەكانى دواتر قوتاپى و خويىندىكارانى پۆلەكانى بەرزىر وەرىگىت.

**نۆيەم:** ئەركى دامەزراوه پەروھەدىيە ناھىكمىيە كانە لە كاتى جىيەجىكىرىدىنى چالاکىي جىاواز رەچاوى مندالان و قوتاپيان و خويىندىكارانى خاوهەن پىداویستى تايىبەت بکەن.

**س و ھەشت:** ماددەسى (۶۳) ھەموار دەكىت و بەم شىيەھىي خوارەوە:

ھەموو باخچەيەكى مندالان و قوتاپخانەيەك و خويىندىنگەيەك و كۆمەلگەيەك و پەيمانگەيەكى ناھىكمى خۆمآلى و نىيودەولەتى و بىانى كە مۆلەتى لە وەزارەتى پەروھەرە وەرگەتىووه، مافى كردنەوە خولى بەھىزىكىرىدىن و چالاکى، لە پىشۇرى ھاوين و پىشۇوهكانى دىيە و پاش دەۋامى دامەزراوه كە بۇ گشت مندالان و قوتاپيان و خويىندىكاران ھەيە، بە رەچاواكىنى ئەم بەندانەي خوارەوە:

يەكەم: باخچەيەكى مندالان و قوتاپخانە و خويىندىنگە و كۆمەلگەي پەروھەدىيى و پەيمانگە پىنج سالىيەكان، مافيان نىيەخولىك بۇ قۇناغىيەك يان بازانەيەكى خويىندىن كە دامەزراوه كە نىيە، بکەنەوە. واتە، بۇ نمونە، باخچەيە مندالان بۇي ھەي خولى بەھىزىكىرىدىن بۇ مندالان چوار و پىنج سالان بکاتە، بەلام بۇي نىيە خول بۇ قوتاپيانى هيچ قۇناغىيەكى سەرۇتر بکاتەوە.

**دۇوھم:** ناوندەكانى فيرکارى (پەيمانگەي پىشەيى) بەدەرن لە مەرجى بەندى (يەكەم) ئەم ماددەيە، و دەتوانن خول بۇ مندالان و قوتاپيانى گشت قۇناغە كان بکەنەوە بەلام تەنها لە بوارەكانى خۆياندا. بۇ نمونە، ناوندىكى فيرکارى (پەيمانگەي پىشەيى) كە مۆلەتى كردنەوە زمانى انگلىزى ھەيە، بۇي نىيە خولى بابەتى بىرکارى بکاتەوە. جىڭ لە وە، ئە و پەيمانگە پىشەييانە مافيان ھەي خول لە ھەركاتىكى سال بکەنەوە، نەك تەنها لە پىشۇرى ھاوينان و پىشۇوهكانى تر.

سېيىھم: كريي خول و چالاکى، بۇ پۆلى يەكەمى بىنەرەتى تاكو يازدەبەمى ئامادەبى، بەپىسى ئەم خشته يەئ خوارەوە دەبىت.

زۇرتىين نىخى بەشداربۇون		زىمارەي بەشەوانە كانى خولەك/چالاکىيەك. ماوهى بەشەوانە يەك: ٤٠ خولەك يان زياتر ماوهى خول: يەك حەفتە تا سى مانگ.
بە خۆرایى		١ تا ٤ بەشەوانە
(٥٠,٠٠٠) پەنجاھەزار دینار		٥ تا ٩ بەشەوانە
(١٠٠,٠٠٠) سەدھەزار دینار		١٠ تا ٢٩ بەشەوانە
(١٥٠,٠٠٠) سەد و پەنجاھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن يان زياتر	٣٠ تا ٥٩ بەشەوانە
(٢٠٠,٠٠٠) دوو سەدھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن يان زياتر	٦٠ تا ٨٩ بەشەوانە
(٢٥٠,٠٠٠) دوو سەد و پەنجاھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن يان زياتر	٩٠ تا ١١٩ بەشەوانە
(٣٠٠,٠٠٠) سى سەدھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن يان زياتر	١٢٠ تا ١٤٩ بەشەوانە

چوارەم: كريي خول و چالاکى بۇ پۆلى (١٢) ئامادەبى بەپىسى ئەم خشته يەئ خوارەوە دەبىت:

زۇرتىين نىخى بەشداربۇون		زىمارەي بەشەوانە كانى خولەك/چالاکىيەك. ماوهى بەشەوانە يەك: ٤٠ خولەك يان زياتر ماوهى خول: يەك حەفتە تا سى مانگ.
بە خۆرایى	لە بابهەتىكى خويىندىن يان زياتر	١ تا ٤ بەشەوانە
(٥٠,٠٠٠) پەنجاھەزار	يەك بابهەتى خويىندىن	٥ تا ٩ بەشەوانە
(١٠٠,٠٠٠) سەدھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن	١٠ تا ٢٩ بەشەوانە
(١٥٠,٠٠٠) سەد و پەنجاھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن	٣٠ تا ٥٩ بەشەوانە
(٢٠٠,٠٠٠) دوو سەدھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن	٦٠ تا ٨٩ بەشەوانە
(٢٥٠,٠٠٠) سى سەدھەزار دینار	يەك بابهەتى خويىندىن	٩٠ بەشەوانە يان زياتر
(١٢٠,٠٠٠) سەد و بىستھەزار دینار	دوو بابهەتى خويىندىن	١٠ تا ٢٩ بەشەوانە
(٢٠٠,٠٠٠) دوو سەدھەزار دینار	دوو بابهەتى خويىندىن	٣٠ تا ٥٩ بەشەوانە
(٣٠٠,٠٠٠) سى سەدھەزار دینار	دوو بابهەتى خويىندىن	٦٠ تا ٨٩ بەشەوانە
(٣٥٠,٠٠٠) سى سەد و پەنجاھەزار دینار	دوو بابهەتى خويىندىن	٩٠ بەشەوانە يان زياتر
(١٥٠,٠٠٠) سەد و پەنجاھەزار دینار	سى بابهەتى خويىندىن	١٠ تا ٢٩ بەشەوانە
(٢٥٠,٠٠٠) دوو سەد و پەنجاھەزار دینار	سى بابهەتى خويىندىن	٣٠ تا ٥٩ بەشەوانە
(٣٥٠,٠٠٠) سى سەد و پەنجاھەزار دینار	سى بابهەتى خويىندىن	٦٠ تا ٨٩ بەشەوانە
(٤٠٠,٠٠٠) چوار سەدھەزار دینار	سى بابهەتى خويىندىن	٩٠ بەشەوانە يان زياتر
(١٧٠,٠٠٠) سەد و حەفتەھەزار دینار	چوار بابهەتى خويىندىن يان زياتر	١٠ تا ٢٩ بەشەوانە
(٢٧٠,٠٠٠) دوو سەد و حەفتەھەزار دینار	چوار بابهەتى خويىندىن يان زياتر	٣٠ تا ٥٩ بەشەوانە
(٣٧٠,٠٠٠) سى سەد و حەفتەھەزار دینار	چوار بابهەتى خويىندىن يان زياتر	٦٠ تا ٨٩ بەشەوانە
(٤٥٠,٠٠٠) چوار سەد و پەنجاھەزار دینار	چوار بابهەتى خويىندىن يان زياتر	٩٠ يَا ١١٩ بەشەوانە
(٥٠٠,٠٠٠) پىنج سەدھەزار دینار	چوار بابهەتى خويىندىن يان زياتر	١٢٠ بەشەوانە يان زياتر

پىيىجەم: ھەر خولىك يان چالاكىيەك كە باخچەي مەندىلان، قوتاپخانە، خويىندىنگە، كۆممەلگەي پەروھەردىيى يان پەيمانگە پىيىج سالىيەكان دەيانەوهى بەرانبەر بە بىرە كرىيەك بىكەنهوه، و لە بەندەكانى سەرەتە ئامازەتلىقى بىنەت، دەبىيت پىيىش دەستپېيىكىرىنى خولەكە، مۆلەتى فەرمى لە وەزارەت بۇ وەربىگىرىت. ئەگەر خولەكە يان چالاكىيەك بە خۆرایى بۇو، پىيوبىت بە مۆلەت ناكات.

شەشەم: يەكەي سەرپەرشتىيارى پەروھەردا لە قەزاكان سەرپەرشتى سەبارەت بە پابەندبۇونى دامەزراوهەكان بە حۆكمە كانى ئەم ماددەيە لە سنۇورى قەزاكانى خۆيان دەكات.

حەوتهم: لە ئەگەرى سکالا و گومانى سەرپېيچى، پىيويستە بەرپۇوه بەرايەتى پەروھەردىي قەزا بەھاوكارى يەكەي سەرپەرشتىيارى لە ماوهى (٧) حەوت رۇزى كاردا بەداداچوون بۇ پرسەكە بکات و راپورتى خۆى بۇ وەزارەت بەرز بکاتەوە.

ھەشتەم: ئەو دامەزراوهەيى سەرپېيچى بەندەكانى ئەم ماددەيە دەكات، بە (٣.....٥) سى مiliون دينار تا (٥.....٥) پەنجا مiliون دينار سزا دەرىت. جىڭە لەو وەزارەت دەتوانىت ھۆشدارىيىان بىداتى و مۆلەتىيان ھەلۈھىشىنىتەوە و رېكارى تر بىگرىتە بەر.

نۇيىم: گشت ئەو خول و چالاكىيىانە پاش دەرچوونى ئەم رېنمايىيانە دەست پى دەكەن، كرىيى خويىندىيان بەپىيى خشتەيى بەندى (سېيىم و چوارم) دەبىيت، و ھەرودەها گشت مەرج و رېكارەكانى بەندى (يەكەم) تا بەندى (ھەشتەم) يان بەسەردا جىيەجى دەكىرىت، و كار بە ھىچ رېنمايىيەكى تر سەبارەت بە خولەكان ناكىرىت.

سى و نۇ : لە بەندى (سېيىم) اى ماددەي (٦٤) دەستەوازەتى (بەرپۇوبەرايەتىي پەروھەردىي قەزا) دەگۆرۈرىت بۇ (بەرپۇوبەرايەتىي گشتى پەروھەردىي پارىزگا).

چىل: لە ماددەي (٦٧) دەستەوازەتى (بەرپۇوه بەرايەتىي پەروھەردىي قەزا) دەگۆرۈرىت بۇ (بەرپۇوبەرايەتىي گشتى پەروھەردىي پارىزگا).

چىل و يەك: ماددەي (٦٩) ھەموار دەكىرىت و بەم شىيوهەيى خوارەوە:

يەكەم: ھەموو دامەزراوه پەروھەردىيە ناخكومىيەكان، مافى وەرگەتنى كرىيى سالانەي خويىندىيان ھەيە. دوووهم: ئەو دامەزراوه پەروھەردىيە ناخكومىيىانە پاش دەرچوونى ئەم رېنمايىيانە مۆلەت وەردەگرن، كرىيى سالانەي خويىندىن پارەي كتىب و جلى يەكپۇشى لە خۆ دەگرىت.

سېيىم: بۇ ئەو دامەزراوه پەروھەردىيە ناخكومىيىانە پىيىش دەرچوونى ئەم رېنمايىيانە دەستبەكاربۇون و بەپىيى مۆلەتە كەيان كرىيى سالانەي خويىندىن بەدەرە لە پارەي سالانى كتىبەكان و پارەي جلى يەكپۇشى، دەبىيت بىرەي سالانەي كتىبەكان و جلى يەكپۇشى لە وەزارەت رەزامەندى بۇ وەربىگىرىت. بەلام لە كاتى نويىكىرنەوهى مۆلەت ئەو دامەزراوانە مافيان ھەيە پارەي سالانى كتىبەكان و پارەي جلى يەكپۇشى بخەنە سەركرىيى سالانەي خويىندىن و رەزامەندى لەسەر وەرىگرن.

چوارم: بۇ ئەو دامەزراوه پەروھەردىيە ناخكومىيىانە پىيىش دەرچوونى ئەم رېنمايىيە دامەزراون، كرىيى سالانەي خويىندىن بەپىيى ئەو مۆلەتە دەبىيت كە دامەزراوه كە پىيىشتر وەرى گرتۇوه، بەلام لە كاتى نويىكىرنەوهى مۆلەت وەزارەت مافى كەمكىرنەوهى كرىيى سالانەي خويىندىن ھەيە، بە گوئىرە بەندى (شەشەم) اى ئەم ماددەيە، ئەگەر بارودۇخى دارايى ھەرىم ئەو و بخوازىت. لە حالەتى كەمكىرنەوهى كرىيى سالانە، ئەو كات كەمكىرنەوهەكە بۇ ئەو سالانە خويىندىن دەبىيت و سالى دواتر كرىيى سالانەكە دەچىتەوه ئاستى پىيىش كەمكىرنەوهەكە.

**پىيىنچەم:** نابىيت قوتاپىيان و خويىندىكاران و كەسوکاريان بە ئەركى دارايى يان پېتىخشىن لە قوتاپاخانە و خويىندىنگا پەيمانگە ناھىكمىيە كاندا پابەند بىرىن، جىڭە لهوهى كە لە بەندەكاني ئەم ماددەيە هاتووه. ئەو خزمە تگوزاريانە لە دەرەوهە پرۆسە خويىندىن، وەك خزمە تگوزاري هاتووجۇ و نانخواردن و فرۆشقا بە نرخىيەك دەبىت كە دامەزراوه پەروەردەيە ناھىكمىيە كە خۆي لەكاتى وەرگەتنى قوتاپى و خويىندىكار بە خىيوكارى لى ئاگادار دەكتەوه. ئەگەر وەزارەت بىرەكاني پىن زۆر بۇو مافى ھەيە كەمى بىكانە.

**شەشەم:** ئەگەر پەولىنكردى دامەزراوه ناھىكمىيە كان بە پىيى ماددەي (۲۳) كرابىيەت، ئەوا لە كاتى نويىكىرنەوهى مۆلەت، وەزارەت مافى كەمكىرنەوهى بىرى كىرى سالانە خويىندىنى ھەيە بەپىي ئەم خشتەيە خوارەوه:

أ- ئەو دامەزراوه پەروەردەيە ناھىكمىيەنە بەپىي بەندى يەكەمى ماددەي (۲۳) ئەم رېنمايىيە لە ئاستى يەكەم و دوووهمن (واتە پېيوىستى بە پشتىوانىيە يان پېيوىستى بە پشتىوانى زۆرە) نابىيت نرخى سالانە خويىندىيان لە (۱,۸۰۰,...) يەك ملىون و ھەشت سەد ھەزار دينارى عىراقى زىاتر بىت.

ب- ئەو دامەزراوه پەروەردەيە ناھىكمىيەنە بەپىي بەندى يەكەمى ماددەي (۲۳) ئەم رېنمايىيە لە ئاستى سىيەم و چوارھەمن (واتە ناوهند و باش) نابىيت نرخى سالانە يان لە (۲,۵۰۰,...) دوو ملىون و نيو دينارى عىراقى زىاتر بىت.

پ- ئەو دامەزراوه پەروەردەيە ناھىكمىيەنە بەپىي بەندى يەكەمى ماددەي (۲۳) ئەم رېنمايىيە لە ئاستى پىيىنچەمن (واتە زۆر باشە) نابىيت نرخى سالانە يان لە (۴,...,۰۰۰) چوار ملىون دينارى عىراقى زىاتر بىت.

ت- ئەو دامەزراوه پەروەردەيە ناھىكمىيەنە بەپىي بەندى يەكەمى ماددەي (۲۳) ئەم رېنمايىيە لە ئاستى شەشەم (واتە ناياب) دەكىيەت نرخى سالانە يان لە (۴,...,۰۰۰) چوار ملىون دينارى عىراقى زىاتر بىت. حەوەم: پېيوىستە گۈرىيەستىك لە نیوان دامەزراوه و بەخىيوكار پېيش دەستپىيەكىرنەن بە خويىندىن ھەبىت، كە بەلايەنى كەم ئەم لایەنانە لە خۇ بىگىيەت: ئەرك و مافى ھەردوو لايەن، و بىرى كىرى سالانە خويىندىن، و كات و بىرى پىشكەكانى سالانە خويىندىن، و پىكارەكان لە كاتى نەدانى پىشكەكان لە كاتى خۆي.

**ھەشەم:** دەكىيەت وەرگەتنى كىرى سالانە خويىندىن لەلايەن دامەزراوه پەروەردەيە ناھىكمىيە كان لە پىنگاي زمارەيە كى بانكىيەوه بىت، ئەگەر دامەزراوه كە وا بخوازىت.

**نۇيىم:** گۆرانكارى لە نرخى سالانە خويىندىن، تەنها پاش رەزامەندى وەزىر دەبىت، و بە رەچاوەكىنى ئاستى خويىندىن (جۆرييەتى خويىندىن و تىچووهكانى) و پىزەتى خەلئاوسان لە ھەرىمدا، و دەبىت بەخىيوكاران پېيش بە (۴) چوار مانگ لە گۆرانكارىيە كان ئاگادار بىرىنەوه.

**چى و دوو :** بەندى (سىيەم) و (شەشەم) ماددەي (۷۰) ھەموار دەكىيەت و بەم شىوهيە خوارەوه:

**سىيەم:** پىشكى دووھەن لەگەل دەستپىيەتىكى وەرزى دووھەن خويىندىن دەدرىت.

**شەشەم:**

أ- ئەگەر بەخىيوكار يان خويىندىكار لە ماوهى (۱۵) پازدە رۆزدا لە رۆزى تۆماركىردنەوه، بە مەرجىيەك تۆماركىردن پېيش دەستپىيەتىكى خويىندىن كرابىيەت و بەخىيوكار پارەي دايىت، پەشىمانى خۆي راگەيىند ئەركە دامەزراوه كە (۹۰%) نەوەد لە سەدى پارە دراوه كەي بۆ بىگەرېننەوه.

ب- ئەگەر بەخىيوكار يان خويىندىكار لە ماوهى (۱۵) پازدە رۆزدا لە رۆزى دەستپىيەتىكى خويىندەوه پەشىمانى خۆي راگەيىند، ئەركە دامەزراوه كە (۵۰%) پەنجا لە سەدى پارە پىشكى يەكەمى بۆ بىگەرېننەوه.

پ- ئەگەر قوتاپى و خويىندىكار وەرزى دووھەنلى دامەزراوه كە دەست پىن نەكىد، پارەي وەرزى دووھەن نادات.

**چل و سى :** بەندى (سېيىھم) ماددهى (٧١) هەلدەدەشىتەوە.

**چل و چوار :** ماددهى (٧٤) هەموار دەكىرىت و بەم شىوه يە خوارەوە:

دەكىرىت موجەي مامۆستا و فەرمانبەران لە رېگاي ژمارەي بانكىيە وە بدرىت ئەگەر دامەزراوەكە وا بخوازىت.

**چل و پىنچ :** بەندى (سېيىھم) بۇ ماددهى (٧٥) زىاد دەكىرىت بەم شىوه يە خوارەوە:

سېيىھم: لە كاتى پابەندىنە بۇون بە سزا دارايىيە كان لە كاتى خۆي، سزا كان زىاد دەكىرىن بۇ دوو هيىندا، و ئەگەر دواي ئەوهش هەر پابەند نە بۇون بە سزا كان مۆلەتكە هەلدەدەشىتەوە.

**چل و شەش :** بەندى (يەكەم) ماددهى (٧٧) هەموار دەكىرىتەوە و بەم شىوه يە:

يەكەم: لە كاتى هە بۇونى سکالاچىيە كى فەرمى ياخود بۇونى زانىارى لە سەر دامەزراوەيە كى پەرورەدەيى ناھىكمى سەبارەت بە پىشىلىكلىرى ياخود سەرىيېچى ياسا و رېئنمايىيە كان، ئەوا مافى ئاسايى وەزارەتە كە راستە و خۆ ياخود لە رېگەي بەریوە بە رايەتى گشتى پەرورەدەي پارىزگا بىريار لە سەر پىكھەبىنانى لېزىنە لېكۆلىنە وە يَا بە دواداچۇون بۇ پىشىرىاستكەرنە وەي ئە و سکالاچىيە بەرات.

**چل و حەوت :** ماددهى (٨٠) هەلدەدەشىتەوە:

**چل و ھەشت :** ماددهى (٨٢) هەموار دەكىرىت، و بەم شىوه يە خوارەوە:

هەر دامەزراوەيە كى پەرورەدەيى ناھىكمى، مافى دىيزاينى جلوېرگى يە كېۋشى تايىھەت بە خۆيى هەيە و لە حەفتەي يەكەمى خويىدىن بە سەر قوتاپىان و خويىنىڭداران بە پىيى حوكىمە كانى ماددهى (٦٩) دابەش دەكىرىت.

**چل و نۇ :** ماددهى (٨٣) هەموار دەكىرىت بەم شىوه يە خوارەوە:

يەكەم: دامەزراوە پەرورەدەيى ناھىكمىيە كان مافى خۆيانە راگەياندى خۆيانە بىت، ئە ويىش دواي وەرگەرتى مۆلەت لە وەزارەت و دامودەزگا پەيوەندىدارە كانى تر.

دووھەم: ئەو دامەزراوە پەرورەدەيى ناھىكمىيەنە پېيش دەرچۈونى ئەم رېئنمايىيە مۆلەتىيان لە لايەن وەزارەتە وە پىيدراوه، ناوەكانىيان پارىزرووا، بەلام ئەو دامەزراوانەي بە ناپەوا و بىن ئاگادارى ناوەندىيىكى نىيۇدەولەتى ناوى دامەزراوە نىيۇدەولەتىيە كەيان لە خۆيان ناوە، وەزارەت مافى هەيە ناوەكانىيان پى بگۆپىت بۇ ناوىيىكى ترى رەوا كە دامەزراوە كە هەلى دەبىزىرىت.

سېيىھم: هەموو دامەزراوەيە كى پەرورەدەيى ناھىكمى مافى هەيە ناوى خۆي بگۆپىت لە رېگاي پىشىكەشكەرنى داوايىك بە (بەرپۇوه بە رايەتى قوتاپخانە و پەيمانگە ناھىكمىيە كان) كە لە ماوهى (١٥) پازىدە رۆزدا داوايىك بە سەند دەكات بە مەرجىك ناوە نوپەيە كە لە گەل بەندى (چوارەم) ماددهى (٥) پىنچ بگۈنچىت.

**پەنجا :** ماددهى (٨٩) هەموار دەكىرىت، و بەم شىوه يە خوارەوە.

پىيويستە ئەو كەس و لايەنانەي مۆلەتى باخچەي مندالان و قوتاپخانە و خويىندىگە و كۆمەلگەي پەرورەدەيى و پەيمانگەيان هەيە و پىشىر دەستبەكار بۇون، پېيش رۆزى يەكەمى سالى خويىدىنى ٢٠٢٢/٢٠٢١، لە گشت رۇوەكانەوە جەل لە رۇوى تەلارسازىيە وە كە بە ژمارەيەك مادده و ھاپىچ لەم رېئنمايىيە رېكخراوه، خۆيان لە گەل حوكىمە كانى ئەم رېئنمايىيە بگۈنچىن.

**پەنجا و يەك :**

أ- ھاپىچى ژمارە (١) سەبارەت بە خىشتهى سزا كان هەموار دەكىرىت بەم شىوه يە خوارەوە:

## هاوپىچى ژماره (1) خشته‌ي سزاكان

جۇرى سەريپچى	سزاكانى تر	سزاى دارايى	سزاكانى تر
1	لە كاتى نەبوونى مۆلەتى فەرمى.	(10) سەد و پەنجا مليون دينار.	- داخستنى پاستەوخۇي دامەزراوه. - تۆماركىرىنى سکالاى ياسايى.
2	لە كاتى گۆپىنى مۆلکدارىيەتى دامەزراوه بېنى مۆلەتى فەرمى وەزارەت.	(100) سەد مiliون دينار.	- هەلۋەشاندنهوهى مۆلەت.
3	لە كاتى گواستنەوهى تەلارى دامەزراوه بىن مۆلەتى فەرمى وەزارەت.	(100) سەد مiliون دينار.	- هەلۋەشاندنهوهى مۆلەت.
4	كاتىك دەردەكەۋىت كە يەكىك لە بەلگە و نووسراوهەكان كە لە كاتى داواكىرىنى مۆلەت پىشىكەشكراون، ساختە دەرچۈون يان بىنەمايان نېيىھە.	(100) سەد مiliون دينار.	- هەلۋەشاندنهوهى مۆلەت. - تۆماركىرىنى سکالاى ياسايى.
5	ئەگەر دەركەوت كە مۆلەتى دامەزراوه، بىن بۇونى مەرجى پىيويست و بەلگە و پىداویستى پىيويست دراوه.	-----	- هەلۋەشاندنهوهى مۆلەت.
6	كاتىك ئاستى نزمى ئەكادىمى دامەزرووهەك (3) سى سال لە سەرىيەك لە خوار ئاستى سىيەم (ناوهەند) بىت.	(20) بىست مiliون دينار.	- هەلۋەشاندنهوهى مۆلەت.
7	كاتىك دامەزراوهەكى نېودەولەتى پالپىشتى ئاكادىمى لەلايىن ناوهەندىكى سەرەكى جىهانى لەدەست داوه.	-----	- هەلۋەشاندنهوهى مۆلەت.
8	كاتىك دەردەكەۋىت كە مۆلەتى دامەزراوهەكى ناحىكومى بەسەرچۈوهە بىن ئەوهى دامەزراوهەك داواكارى بۆ نويىكىرنەوهى مۆلەت پىشىكەش بە وەزارەت كردىت.	(60) شەست مiliون دينار.	- هۆشداريدان كە لە ماوهى (7) حەوت رۆز داواي نويىكىرنەوهە پىشىكەش بکات. - لە ئەگەر داوانەكىرىدى داواي نويىكىرنەوهە داواي يەك حەفتە دامەزراوهەكە دادەخەرىت.
9	كاتىك دامەزراوهەكى ناحىكومى داواي نويىكىرنەوهى مۆلەتى درەنگىر كردووه وەك لەوهى لە رېنمایيەكان ھاتووه.	(20) بىست مiliون دينار.	-----
10	لە كاتى نەھىيانى بەلگە ئەستۇباكى باجي دەرامەت لە ماوهى (20) بىست رۆزدا لە و رۆزەي وەزارەت بە فەرمى داواي كردووه.	(50) پەنجا مiliون دينار.	- هۆشدارى فەرمى. - دەبىت باجهەكان لە ماوهى (3) سى مانگ بدرىن، ئەگەر نەدران پرۆسەي ھەلددەشاندنهوهى مۆلەت دەست پىىدەكت.
11	لە كاتى نەھىيانى پاپۇرتى سالانە بۆ وەزارەت پىش رۆزى يەكەمى مانگى حەوتى ھەر سالىك.	(20) بىست مiliون دينار.	ھۆشدارى فەرمى.
12	كاتىك دامەزراوهەكى ناحىكومى پىشىلەكاري و سەرپىچى دىيار و دوبارە كرددەوە، دواي ئاگاداركىرنەوهى چەند جارەي فەرمى لەلايىن وەزارەتەوهە، پىشىلەكاري و كەموکورپىيەكانى چاڭ نەكىدووه.	(30) سى مiliون دينار.	- پرۆسەي هەلۋەشاندنهوهى مۆلەت دەست پىىدەكت.

<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>بەپىي بېرىك كە وەزارەت بېرىكارى لەسەر دەدات.</li> </ul>	<p>لە كاتى وەرگىرنى قوتابى/خويىندكارى زىباتر وەك لهوهى لە كاتى پېشىكەشىرىدى مۇلەت داواكراوه، بى ئەوهى پەزامەندى وەزارەت وەرگىرلەپەت.</p>	١٣
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> </ul>	<p>(٣٠) سى مiliون دینار.</p>	<p>لە كاتى بەشدارى يەك قوتابىيەك/خويىندكارىك، كە لە دامەزراوه يەكى تر بۇوه، لە خويىندىن بى هېيانانى پېشوهختەي بەلگەنامەي گواستنەوە لە دامەزراوه كەنەت تر.</p>	١٤
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- پروسەھى ھەلۋەشاندىنەوە مۇلەت دەست پېيدەكەت.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٧٠) حەفتا مiliون دینار.</p>	<p>كەتىك رېزەھى مامۆستاياني ھەميشەيى لە دامەزراوه ناخۆمۈييەكە لە ژىر (٥٠٪) پەنجا لە سەددە.</p>	١٥
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٥٠) پەنجا مiliون دینار.</p>	<p>كەتىك رېزەھى مامۆستاياني ھەميشەيى لە دامەزراوه ناخۆمۈييەكە (٥٠٪ تا ٧٠٪) پەنجا تا حەفتا لە سەددە.</p>	١٦
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٢٠) بىست مiliون دینار.</p>	<p>كەتىك رېزەھى مامۆستاياني ھەميشەيى لە دامەزراوه ناخۆمۈييەكە لە نیوان (٧١٪ و ٧٩٪).</p>	١٧
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٢٠) بىست مiliون دینار.</p>	<p>كەتىك دامەزراوه يەكى ناخۆمۈي مامۆستا و كارمەندى ترى ھەميشەيى بەر بەپىي رېنمایي دانامەززىيەت. واتە كەتىك دامەزراوه سەرپىچى حۆكمەكانى ماددهى (٢٨) دەكەت.</p>	١٨
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٣٠) سى مiliون دینار.</p>	<p>كەتىك دامەزراوه يەكى ناخۆمۈي كارمەندىكى دامەزراوه يەكى حۆكمى بەكاردەھېيىت لە كاتى دەۋامى رۆزانەي ئەو دامەزراوه حۆكمىيەي مامۆستاكە كارىلىنى دەكەت. واتە كەتىك دامەزراوه كە سەرپىچى حۆكمەكانى بەندى سېيىھى ماددهى (٢٩) دەكەت. ئەمە ئەو مامۆستايانە ناگىرىتەوە كە مۇلەتى بى مۇچەيان وەرگىرتووه، يان (إعارە) كراون.</p>	١٩
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٦٠) شەست مiliون دینار</p>	<p>كەتىك دامەزراوه يەكى پەرۇرەدەيى ناخۆمۈي رېڭلام بە پېچەوانەي حۆكمەكانى بەندى (شەشەم) ماددهى (٢٩) دەكەت.</p>	٢٠
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٢٠) بىست مiliون دینار</p>	<p>كەتىك دابەشىرىدى بەشەوانە كان بە پىيى ماددهى (٢٩) نېيە.</p>	٢١
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- چاكردنەوەي مۇچەكان.</li> </ul>	<p>(٤٠) مiliون دینار</p>	<p>كەتىك مۇچەھى مامۆستا و كارمەندانى تر لەوە كە متىھ وەك لهوهى لەم رېنمایيانە هاتووه.</p>	٢٢
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ھۆشدارى فەرمى.</li> <li>- گىرتنەبەرى چاكسازىي.</li> </ul>	<p>(٢٠) بىست مiliون دینار</p>	<p>وەرگىرنى پارادە زىبادە لە قوتابى و خويىندكار وەك لهوهى لە ماددهى كېلى سالانەي خويىندىن هاتووه. واتە كەتىك سەرپىچى حۆكمەكانى بەندى (شەشەم) ماددهى (٢٩) دەكەت.</p>	٢٣

۲۴	<p>- هۆشداری فەرمى. - گرتنەبەرى چاكسازى.</p> <p>(۱۰) ده مiliون دينار کاتىك ژمارەي مندالان لە پۆلەكانى باخچە لە پۆلە زياترە. (۲۵)</p> <p>(۱۵) پازده مiliون دينار ژمارەي قوتابيان لە پۆلە كان لە (۳۰) قوتابى زياترە.</p>	<p>کاتىك ژمارەي مندال/قوتابى/خويىندكار لە پۆلدا لەو زياترە وەك لهوھى لەم رىنمايىيە ھاتووه. واتە کاتىك سەرييچى حوكىمە كانى ماددهى (۷۹) دەكىت.</p>	
۲۵	<p>- هۆشداری فەرمى. - گرتنەبەرى چاكسازى.</p>	<p>(۳۰) سى مiliون دينار.</p>	<p>کاتىك پووبەركانى ناو تەلارەكە و پىداويسىتىيە كانى تەلارى دامەزراوهەكە ھاوتا نىيە لهەگەل ئەھوھى بە وەزارەت راگەيىزاوه.</p>
۲۶	<p>هۆشدارى فەرمى. گرتنەبەرى چاكسازى.</p>	<p>(۲۰) بىست مiliون دينار.</p>	<p>کاتىك پووبەرى ژوورى باخچەي مندالان بۇ ھەر مندالىك لهوھى كەمترە وەك لهوھى لە رىنمايىيە كان ھاتووه.</p>
۲۷	<p>هۆشدارى فەرمى. گرتنەبەرى چاكسازى.</p>	<p>(۲۰) بىست مiliون دينار.</p>	<p>کاتىك پووبەرى پۇل بۇ ھەر قوتابىيەك و خويىندكارىك لهوھى كەمترە وەك لهوھى لە رىنمايىيە كان ھاتووه.</p>
۲۸	<p>هۆشدارى فەرمى. گرتنەبەرى چاكسازى.</p>	<p>(۱۰) ده مiliون دينار.</p>	<p>کاتىك دامەزراوه کارە كارگىرېيەكانى (وھەك تۆمارەكان و لىزىنەكان و ھەقى) بەپىي رىنمايىيە كان نىيە.</p>
۲۹	<p>هۆشدارى فەرمى. گرتنەبەرى چاكسازى.</p>	<p>(۱۰) ده مiliون دينار.</p>	<p>کاتىك سىستەمى ئاگرکۈزىنەوه كۆنترۆلى سالانە بۇ نەكراوه.</p>
۳۰	<p>ھەلوھشاندنهوهى مۆلھەت.</p>	-----	<p>کاتىك دامەزراوهەكە دەستبەكار نابىيت (واتە خويىدىنى تىدا ناكىرىت) لهو كاتەھى لە مۆلھەكەدا بۇي تەرخانكراوه.</p>
۳۱	<p>ھۆشدارى. ھەلوھشاندنهوهى مۆلھەت.</p>	<p>(۳۰) سى تا (۵۰) پەنجا مiliون دينار</p>	<p>کاتىك سەرييچى بەرانبەر بە ماددهى (۶۳) سەبارەت بە پرسى خولەكان</p>
۳۲	<p>بىزاردەكان:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- هۆشدارى</li> <li>- سزاي دارايى</li> <li>- سزاي فەرمى</li> <li>- ھەلوھشاندنهوهى مۆلھەت</li> </ul>		<p>ئە سەرييچىيانە لەم خشتەيەدا ناويان نەھاتووه، بەپىي ھەلسەنگاندىنە وەزارەت سزايان بۇ دادەنرېت بەلام دەبىيت سزاكان لەھەگەل رىنمايىيە كان ھاوتەریب بن.</p>

- ب-

1- خالله كانى (۳) و (۶) و (۷) اي بهندى پىنچەمى ھاۋىپىچى ژمارە (۲) تەلارسازى ھەموار دەكرين بەم شىۋەيەي خوارەوهى:

2- بهندى (شەشم) بۇ ھاۋىپىچى ژمارە (۲) تەلارسازى زىياد دەكىت بەم شىۋەيەي خوارەوهى.

هاوپیچی ژماره (۲)

هاوپیچی تهلا رسازی

مەرج و پىكھاتەكاني تەلارى باخچەي مەدالان

پنجہم:

۳- ده بیت با خچهی مندانه دوو پولی هه بیت یان زیاتر.

۶-أ- شوینی چیشتیان ده بیت به جیا بیت و رو به ره کهی به لایه‌نی که م له (۱۰) ده مهتر دوجا که متر نه بیت.

ب- شوینی نانخواردنی مندانه‌ای به جیا بیت و ناییت له (۲۰) بیست مه‌تر دوچا که متر بیت.

۷- بۆ هەر (۲۵) بىست و پىنج مندالىك يان پۆلەك توالىتىك ھەبىت و دەبىت پەنجهەرە يان ھەواكىش (ساحىبە) لە ھۆلى توالىتەكان ھەبىت.

شہ شہم:

۱- هاوپیچی ژماره (۲) ته‌نیا نه و ته‌لارانه ده‌گریته‌وه که دوای ده‌چوونی نه‌م رینماهیانه به کری ده‌گیرین یان ده‌گوردریب، نه‌ک نه‌وانه‌ی نیستا کاری یه‌روه ده‌بیان تبایدا ده‌کریت.

- لە کاتى بە كرييگرتنى تەلار (سەبارەت بە دروستكىرىدى تەلارى نۇئى سەيرى ھاۋىپىچى زمارە (٣) بىكە) بۇ باخچەي مەندىلان پىيوىستە مەرج و پىكھاتەي باخچەي مەندىلان لەگەل مەرچەكانى بەشى تەلارى ئەم رىنمايىھە يىگۈنچىت.

-۸-

۱- خاله کانی (۴) و (۶) و (۱۰) و (۱۱) بندی حه و ته می هاو پیچی ژماره (۳) ته لار سازی هه مواد ده کرین بهم شوهدیه، خواه ۹۵۰.

۲- بهندی (ههشتم) بُو هاوپیچی زماره (۳) ته لارسازی زیاد ده کریت بهم شیوه‌یه خواره‌وه.

هاییج، ۳۵۰

های انتخابی

پیکاهه کان	پیکاهه کان
<p>پیوپست</p> <p>۲۰)</p>	<p>پول (ژووری مندان):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ده بیت هر من دالیک یه ک مه تر و نی وی به رکه ویست.</li> <li>- ده بیت پوله کان پنهانه رهیان هه بیت، به لایه نی که م (۳) سی مه تر دووجا.</li> <li>- به رزی ناو پول له ۲۸۰ سم که متر نه بیت.</li> <li>- بوونی سه قفی (ثانوی) مه رج نیمه.</li> <li>- ده بیت با خچه مندان دوو پولی هه بیت یان زیاتر.</li> </ul>
<p>۲۰)</p>	<p>شوینی چیشتلینان ده بیت به جیا بیت و روبه رکه بیت به لایه نی که م له (۲۰) بیست مه تر دوجا که متر نه بیت.</p> <p>شوینی نانخواردنی مندانی به جیا بیت و نایبیت له (۲۰) بیست مه تر دوجا که متر بیت.</p>
<p>۱/ بؤ هر توالیتیک</p> <p>۲۰)</p>	<p>ده بیت یه ک توالیت بؤ هر (۲۵) بیست و پینج مندالیک یان بؤ هر پولیک هه بیت.</p> <p>ده بیت پنهانه رهیان هه واکیش (ساحبیه) له هولی توالیته کان (نه ک هر توالیتیک) هه بیت.</p> <p>ده کریت توالیته کان و هولی توالیته کان پنهانه رهیان هه بیت یان نه بیت.</p>
	<p>ده بیت یه ک توالیت بؤ هر (۱۰) ده ماموس تایه ک / فرمانبه ریک هه بیت.</p> <p>ده بیت پنهانه رهیان هه واکیش (ساحبیه) له هولی توالیته کان (نه ک هر توالیتیک) هه بیت.</p> <p>ده کریت توالیته کان و هولی توالیته کان پنهانه رهیان هه بیت یان نه بیت.</p>

ھەشتەم:

أ- ئەم رېنماييانه تەنيا ئەو تەلارانە دەگریتەوە كە لە داھاتوودا دروست دەكرين بەلام پىش دەرچوونى ئەم رېنماييانه مۆلەتى دروستكردىيان بۇ وەرنەگىراوه.

ب- لەكاتى دروستكردىنى تەلارى نوى بۇ باخچەي مندالان پىويستە مەرج و پىكھاتە باخچەي مندالان لەگەل مەرجه كانى بەشى تەلارى ئەم رېنماييە بگۈنجىت.

ت-

1- بەندى (پىنچەم)ى هاوپىچى ژمارە (٤) ھەموار دەكرىت بەم شىۋەيە خوارەوە.

2- خالى (٢) و (٤) و (٥) و (٦) و (٧) و (٨) و (١٢)ى خشتەي بەندى (حەوتەم)ى هاوپىچى ژمارە (٤) ھەموار دەكرين بەم شىۋەيە خوارەوە:

3- خالى (٧) و (٨) لە خشتەي پىكھاتە كارگىزىيەكان ھەموار دەكرىت بەم شىۋەيە خوارەوە.

4- بەندى (ھەشتەم) بۇ هاوپىچى ژمارە (٤) زىاد دەكرىت و بەم شىۋەيە خوارەوە.

#### هاوپىچى ژمارە ٤

#### هاوپىچى تەلارسازى

مەرج و پىكھاتە كانى تەلارى قوتابخانە و خويىندىنگا و كۆمەلگەي پەروھردويى و پەيمانگە لە رووى بىناسازى و ھونەرى و پەروھردەيىھەوە.

پىنچەم:

5- پىويستە رووبەرى زەۋى ئامادەيى پىشەيى لە (٢٠٠) دوو ھەزار مەتر دوجا كە متى نەبىت، و رووبەرى بىنا لە كۆي نەۋەمەكان لە (١٥٠) ھەزار و پىنج سەد مەتر دوجا، بە رەچاوا كەن ئەوھى كە ھەندىك بەشى پىشەيى پىويستيان بە رووبەرى زورتر ھەيە، كە ئەويش لە لاپەن لىزىنەيەكى ھاوبەشى بەرپۇھەرایەتى گشتى فېرکەرنى ئامادەيى و پىشەيى و بەرپۇھەرایەتى گشتى بىناسازى و بەرپۇھەرایەتى گشتى سەرپەرشتىيارى و بەرپۇھەرایەتى قوتابخانە و پەيمانگە ناھىكمىيەكان، دىيارى دەكرىت. لە كاتى كردنەوەي بەشى نوى، لىزىنەي ناوابراو بېيار لە سەر رووبەرەكان دەدات.

حەوتەم: پىويستە پىكھاتە كان و رووبەرەكانى تەلارەك بەپىي ئەم خشتەيە خوارەوە بىت:

پىكھاتە كان	كەمتىن رووبەرى پىويست
٢	<p>أ- رووبەرى ھۆلى فيرکەرنى پىشەيى لە (٥٠) پەنجا مەتر دوجا كە متى نەبىت.</p> <p>ب- دەبىت ھەر بەشىكى پىشەيى ھۆلى خۆي ھەبىت.</p> <p>پ- تاقىگە بۇ ئامادەيى پىشەيى، دەبىت يەك تاقىگەي (٢م) بۇ ھەرسى پۆلۈكى ھەمان بەش ھەبىت.</p>
٤	<p>تاقىگەي زانست:</p> <p>أ- بۇ قوتابخانەي بەنھەرەتى.</p> <p>ب- بۇ خويىندىنگا، بەشى زانستى.</p>
٥	<p>تاقىگەي كۆمپيوتەر:</p> <p>أ- بۇ قوتابخانەي بەنھەرەتى.</p> <p>ب- بۇ خويىندىنگا.</p>
٦	تاقىگەي كىمييا بۇ خويىندىنگا، بەشى زانستى.

٢م (٣٥)	تاقیگهی فیزیا بۆ خویندنگا، بهشی زانستی.	٧
٢م (٣٥)	تاقیگهی زینده‌زانی بۆ خویندنگا، بهشی زانستی.	٨
٢م (٥٠)	تاقیگه بۆ ئاماده‌بىي پىشەبىي، دەبىت يەك تاقیگه (٢م ٥٠) بۆ هەرسىن پۆلېکى ھەمان بەش ھەبىت.	٩
٢م (٢٠)	أ- دەبىت شوینى چىشتىلەنان بە جىا بىت و رووبەرەكەي بە لايەنى كەم لە (٢٠) بىست مەتر دوجا كەمتر نەبىت. ب- دەبىت كافىتىرىيا/شوينى ناخواردىنى قوتابيان/خويندكاران بە جىا بىت و نابىت لە (٤٠) چىل مەتر دوجا كەمتر بىت.	١٢
٢م (٤٠)		

پىكھاتە کارگىرييەكان

كەمترین رووبەرى پىوېست	پىكھاتە كان	
٢م (١٢)	ژۇورى سەرۋەك بەش بۆ ئاماده‌بىي پىشەبىي.	٧
٢م (٩)	ژۇورى كارگىرى / ڙمېرىيارى	٨

ھەشتهم:

- أ- مەرجەكانى ئەم ھاۋىپىچە تەنھا ئەو تەلارانە دەگرېتەوە كە دواي دەرچوونى ئەم رېنماييانە بە كرى دەگىرىن يان دەست بە دروستكردىيان دەكرىت.  
 ب- ئەو دامەزراوانەي كە پىش دەرچوونى ئەم رېنماييانە لە تەلارى كرىدان دەبىت لە ماوهى (٣) سىن سالدا لەگەل حوكىمەكانى ئەم رېنمايى و ھاۋىپىچەدا خۆيان بگونجىنن.  
 پ- ئەو دامەزراوانەي كە لە تەلارى مولكى خۆيانن و تەلارەكانيان پىش دەرچوونى ئەم رېنماييانە دروست كەدووە يان دەست بە دروستكردىيان كراوه، بەپىي مەرجەكانى رېنمايىەكانى كاتى خۆيان مامەلەيان لەگەل دەكرىت و پىوېستيان بە خۆگۈنچاندىن نىيە.

ج- دوو بىرگە بۆ ھاۋىپىچى ژمارە (٥) پىنج زىاد دەكرىت و بەم شىپوهىيە خوارەوە:

	كە دەكرىت چەند بەشىيلىكى جيوازا ئامادەبىي پىشەبىي تىدا بىت.	ئامادەبىي پىشەبىي گشتىگىر
--	---	---------------------------

ئامادەبىي پىشەبىي سەرىشكە لە هەبىزاردىنى ناوىك كە لەگەل پىشە كە يان ئامادەبىي كە بگونجىت، بۇ نمونە: ئامادەبىي پىشەبىي ئۆتۆمبىل، ئامادەبىي پىشەبىي دارتاشى، ئامادەبىي پىشەبىي كاوه، ئامادەبىي پىشەبىي ئازاد، و هەندى.

ماددهى دووەم:

يەكەم: دەبىت سەرجەم دامەزراوه پەروەردەبىيە ناھىكمىيەكان لە دواي بلاوكىردىنەوەي ھەموارى ئەم رېنماييانە خۆيان لەگەل حوكىمەكانى رېنمايىە ھەمواركراوه كە بگونجىنن.  
 دووەم: ئەم رېنمايىە لە رۆزى بلاوكىردىنەوەي لە رۆزىنامەي فەرمى (وەقایعى كوردستان) جىيە جى دەكرىت.

ئالان حمە سعيد صالح

وزيرى پەروردە